
NTO

NORSK TEATER- OG ORKESTERFORENING

Årsrapport

Innhold

Om NTO	4
Mål og prinsipper for NTOs interessepolitiske arbeid	5
Året 2025	10
Styrets melding	68
Organisasjonen NTO	70
Medlemmene	78
Vedtekter	80

Om NTO

Norsk teater- og orkesterforening (NTO) er en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for profesjonelle, offentlig støttede virksomheter som produserer, programmerer eller formidler scenekunst og levende musikk, eller har annen særskilt tilknytning til bransjen.

NTO ble stiftet i 1962 under navnet De norske teatres forening og endret navn i 1995 da symfoniorkestrene ble medlemmer. Foreningen representerer i dag en omfattende infrastruktur av forskjelligartede virksomheter og organiserer alle landets større, offentlig støttede institusjoner innenfor områdene teater, dans, opera og levende musikk.

NTO arbeider for at musikk- og scenekunstinstitusjonene skal ha best mulige rammevilkår for å produsere og formidle musikk og scenekunst av høyest mulig kvalitet til flest mulig, samt at institusjonene skal kunne utvikle seg i henhold til egne visjoner og mål.

Vi driver utstrakt interessepolitisk arbeid og annet påvirkningsarbeid, samt utrednings- og dokumentasjonsarbeid og kunnskapsproduksjon. Gjennom dette, og gjennom våre bidrag i mediene, har vi en tydelig og konsistent stemme i ordsiftet om musikk og scenekunst.

NTO rådgir enkeltmedlemmer i kulturpolitiske og andre spørsmål og bistår dem i dialogen med eiere og tilskuddsparter.

Vi har som mål å bidra til at medlemmene utvikler seg som profesjonelle arbeidsgivere og styrker sin kompetanse som formidlere av musikk og scenekunst.

Videre søker vi å engasjere flest mulig av medlemmene i viktige bransjespørsmål, og vi jobber aktivt for å bygge og vedlikeholde ulike bransjenettverk og møteplasser på musikk- og scenekunstområdet.

I tillegg eier foreningen to sentrale bransjearrangementer som henger tett sammen – Heddaprisen og Heddadagene – som bidrar til å fremme kunstnerisk kvalitet og synliggjøre bredden i norsk scenekunst.

Mål og prinsipper for NTOs interessepolitiske arbeid

NTO har fastsatt mål og prinsipper for foreningens interessepolitiske arbeid. Disse er strukturert på tre nivåer:

- Syv overordnede mål som angir de prinsipielle og kulturpolitiske rammene for NTOs arbeid.

- Ti mål som konkretiserer arbeidet med å sikre kunstnerisk frihet og armlengdeprinsippet.

Disse målene retter seg hovedsakelig mot politiske beslutningstakere, men omfatter også institusjonenes organisering, offentligheten og bransjefellesskapet.

- Syv prinsipper og retningslinjer for NTOs deltakelse i offentlig debatt når den kunstneriske friheten eller institusjonenes uavhengighet er truet (jf. s. 22)

Samlet gir denne målstrukturen rammer og retning for NTOs interessepolitiske prioriteringer.

Overordnede mål for NTOs interessepolitisk arbeid

Disse syv overordnede målene angir de prinsipielle og kulturpolitiske rammene for NTOs arbeid.

NTO skal:

1. Arbeide for at kulturpolitikken er til for kunstens egenverdi og forankret i Grunnloven § 100 (6), som forplikter offentlige myndigheter til å sikre de institusjonelle vilkårene for kunsten som fri ytring. Dette innebærer å arbeide for:
 - ▷ å tydeliggjøre det ansvaret offentlige styresmakter har for å sikre de profesjonelle musikk- og scenekunstinstitusjonene forutsigbare økonomiske rammevilkår, som en betydelig del av infrastrukturen for frie ytringer og fri og likeverdig informasjonstilgang.
 - ▷ å synliggjøre og styrke disse institusjonene som sosiale fellesskapsrom for mellommenneskelig meningsbrytning, kritisk refleksjon og unike kilder til former for menneskelig innsikt som vi kun kan få gjennom kunsten og dermed med en samfunnsverdi utover individuelle opplevelser.
 - ▷ at prinsippet om en armlengdes avstand mellom politiske myndigheter og de enkelte institusjonene ivaretas, for slik å sikre fri og mangfoldig kunst av høy kvalitet som en del av det å være menneske.
2. Arbeide for solide kulturpolitiske rammeverk, strukturer og ordninger som er best mulig rustet for å sikre sterke og uavhengige institusjoner, som kan dyrke sin egenart og utvikle seg i henhold til egne visjoner og mål, også under skiftende politiske klima.
3. Arbeide for at kvalitet, ytringsmangfold og allmenn tilgjengelighet er tydelig formulert som overordnede kulturpolitiske mål, og at kulturpolitiske beslutninger alltid har kunstens egenverdi og publikums opplevelse for øye.
4. Arbeide for økonomiske rammevilkår og nødvendig fleksibilitet i arbeidskraften som sikrer at virksomhetene kan produsere og formidle musikk og scenekunst av høyest mulig kvalitet til et størst mulig og mest mulig sammensatt publikum.
5. Arbeide for en kulturpolitikk som sikrer og legger til rette for en videreutvikling av den nasjonale infrastrukturen av selvstendige og forskjelligartede musikk- og scenekunstinstitusjoner som representerer lokal produksjon og desentraliserte kunstfaglige beslutninger, og med betydning som vitaliserende kompetansemiljø for det øvrige kunst- og kulturlivet.

6. Arbeide for en skole- og utdanningspolitikk som bygger opp under kunstpolitiske mål om kvalitet, ytringsmangfold og allmenn tilgjengelighet. Dette innebærer å:
 - ▷ bidra til å fremme de humanistiske og estetiske fagenes plass og kvalitet i allmenndannelsen og hele utdanningsløpet for å fremme kunstforståelsen og fortolkningskompetansen på mottakersiden så vel som mangfold og kvalitet på utøversiden, og at disse fagene får utvikle seg på egne premisser uten at de presses inn i maler som er fremmede for de humanistiske og estetiske fagenes egenart.
 - ▷ arbeide for at alle elever i grunnskolen får oppleve profesjonell musikk og scenekunst på kunstens egne premisser, og at det kunstneriske og kulturfaglige kvalitetsmålet opprettholdes også i Den kulturelle skolesekken.
 - ▷ arbeide for at virkemidler som stimulerer og regulerer høyere kunst- og kulturfaglige utdanningstilbud er basert på kunnskap om de langsiktige faglige kompetansebehovene i et levende musikk- og scenekunsthelt og en anerkjennelse av at den kunstneriske utviklingen er avhengig av et mangfold av høyere utdanninger som samlet sikrer bredden av kompetanser og metoder.

7. Arbeide for en koordinert kultur-, medie-, og kunnskapspolitikk som sikrer og fremmer et kvalifisert og flerstemmig refleksjons-, og samtalerom rundt kunsten og kulturpolitikken. Dette innebærer å:
 - ▷ sikre og fremme de humanistiske fagene i høyere utdanning og forskning som leverandører av begreper, teorier, perspektiver og tenkemåter.
 - ▷ fremme den sannhetssøkende kulturjournalistikken og kvalifiserte kunstkritikken, både den dyptgående og analyserende i tidsskriftene og den mer umiddelbare og dagsaktuelle i de allmenne og brede mediene.
 - ▷ bidra til et offentlig ordsifte og en politikkutforming som reflekterer over hvilke begreper som tas i bruk og former kulturpolitikken, og som er basert på etterrettelig og uavhengig forskning og erfaringsbasert bransjeinnsikt som kan supplere og korrigere de offentlige myndighetenes vurderinger.

Det forventes at NTOs medlemmer stiller seg bak disse målene.

Mål for å sikre den kunstneriske friheten

Disse ti målene utdyper og konkretiserer sentrale forutsetninger for at de overordnede målene skal kunne realiseres i praksis.

POLITIKK OG FORVALTNING

NTO skal:

1. Arbeide for at armlengdeprinsippet ivaretas på alle forvaltningsnivåene i både tilskuddsforvaltning, eierstyring og styreoppnevning, og at det samlet etterstrebes politisk maktspredning.

2. Arbeide for at mål- og resultatstyringen er underlagt armlengdeprinsippet, og at prinsippet legges til grunn i styrings- og plandokumenter og finansieringssystemene så vel som i selskapskontroller på alle forvaltningsnivåene. Dette innebærer å arbeide for
 - at institusjonene selv definerer konkrete mål for egen virksomhet innenfor rammene av overordnede mål for tilskuddet om kvalitet, ytringsmangfold og allmenn tilgjengelighet.
 - at det ikke knyttes instrumentelle føringer eller andre krav til tilskuddet som direkte eller indirekte griper inn i institusjonenes innhold og programmering eller som samlet innsnevrer det kunstneriske handlingsrommet og undergraver kvalitetsmålet.

3. Arbeide for at organiseringen av politikk og forvaltning er gjennomslutning med klare rolle- og ansvarsdelinger som gjenspeiler tydelige skillelinjer mellom politiske og kunstneriske/kulturfaglige beslutninger. Dette innebærer å arbeide for
 - at institusjonene i all hovedsak finansieres gjennom rammetilskudd fremfor prosjektmidler knyttet til bestemte formål, og at mest mulig midler kanaliseres direkte til musikk- og scenekunstinstitusjonene uten byråkratiske mellomledd.
 - at institusjonene ikke pålegges detaljerte rapporteringskrav som indirekte styrer interne prioriteringer på bekostning av den enkelte virksomhetens selvstendige kunstneriske og kulturfaglige vurderinger.
 - et dialogbasert styringssystem som anerkjenner at verken kvalitet eller ressursutnyttelse kan reduseres til nøkkeltall.

4. Arbeide for at offentlige styresmakter, herunder de underliggende forvaltningsorganene, ikke inntar en utfører- eller utviklerrolle, men at de i stedet har en tilretteleggende rolle som respekterer institusjonenes frihet til selv å utvikle sin egen virksomhet og samlet utvikle kunst- og kulturfeltet sammen med andre selvstendige aktører.

5. Arbeide for at politisk skjevfordeling av midler og etterhåndssensur ikke finner sted, verken i form av kutt eller trusler om å kutte i tilskuddet til en virksomhet av hensyn til politiske meninger.
6. Arbeide for at offentlige styresmakter, herunder de underliggende forvaltningsorganene, ikke inntar en utfører- eller utviklerrolle, men at de i stedet har en tilretteleggende rolle som respekterer institusjonenes frihet til selv å utvikle sin egen virksomhet og samlet utvikle kunst- og kulturfeltet sammen med andre selvstendige aktører.

7. Arbeide for at offentlige styresmakter, herunder de underliggende forvaltningsorganene, ikke inntar en utfører- eller utviklerrolle, men at de i stedet har en tilretteleggende rolle som respekterer institusjonenes frihet til selv å utvikle sin egen virksomhet og samlet utvikle kunst- og kulturfeltet sammen med andre selvstendige aktører.
8. Bidra til å fremme bevissthet og kunnskap i offentligheten om hvilken verdi den kunstneriske friheten har, og fremme felles forståelse av hva armlengdeprinsippet betyr i praksis og vokte over det i utformingen og utøvelsen av politikken. Også de små stegene i feilretning skal identifiseres og påtales.

BEVISSTHET, MOT OG SOLIDARITET

NTO skal:

9. Bidra til å fremme mot og yrkesetikk i NTOs bransjefelleskap, og demme opp mot selvsensur, unnfallenhet, foregripende lydighet og i ytterste konsekvens medløperi.
10. Bidra til å fremme internasjonal dialog, og vise solidaritet med og støtte til alternative, uavhengige stemmer som er under press fra styresmakter som truer den kunstneriske friheten.

Det forventes at NTOs medlemmer stiller seg bak disse målene.

Lappjævel Beaivváš Sámi Našunálateáhter | Foto: Aslak Mikal Mienna

Året 2025

NTO driver utstrakt interessepolitisk arbeid og fungerer som medlemmenes samlede stemme utad. Foreningen bidrar til kompetanseutvikling i bransjen, skreddersyr møteplasser og jobber for å synliggjøre institusjonenes betydning som produsenter og formidlere av scenekunst og musikk av høyest mulig kvalitet til flest mulig.

Politisk arbeid

NTO arbeider aktivt med politikkutvikling og fremmer kulturpolitiske standpunkter som berører medlemmene i relevante fora. Foreningen utvikler tydelig argumentasjon for å synliggjøre bransjens verdi og kulturpolitikkenes betydning. I 2025 utarbeidet vi en rekke innspill og uttalelser til myndigheter og andre offentlige instanser.

Gjennom året hadde vi god politisk gjennomslagskraft, både i langsiktige prosesser og i konkrete saker. Etter innspill fra NTO ble det blant annet tatt inn en viktig presisering i en ny paragraf i kulturloven om armlengdeprinsippets virkeområde.

I arbeidet med regjeringens strategi for ytringsberedskap fikk vi gjennomslag for å tydeliggjøre kunstens autonomi. Ytringsfrihetskommisjonens anbefalinger om særskilte tiltak rettet mot kunst- og kulturinstitusjoner og kunstnerorganisasjonene ble ikke videreført, i tråd med NTOs innspill.

Videre løftet Stortinget frem den profesjonelle kunstens rolle i sin innstilling til ekstremismemeldingen etter innspill fra NTO – et perspektiv som knapt var omtalt i den opprinnelige teksten.

Statsbudsjett

INNSPILL TIL STATSBUDSJETTET 2026

NTO leverte i februar et omfattende innspill til Kulturdepartementets arbeid med statsbudsjettet for 2026. Innspillet omfattet synspunkter innenfor hele bredden av foreningens interesseområder, fra finansieringen via regelverk og organisering av sektoren til særskilte satsinger.

I innspillet ba vi først og fremst om at institusjonsøkonomien og rammetilskuddet gjenoppbygges. Oppfølging av

Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport gjennom en ambisiøs kulturpolitikk, samt et godt løsningsforslag for Nationaltheatret som sikrer kontinuerlig drift, var andre hovedprioriteringer i vårt innspill.

UTTALELSE TIL REVIDERT NASJONALBUDSJETT 2025

I midten av mai leverte vi en uttalelse til Stortingets finanskomité i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2025. Vi ba Stortinget om å sikre regjeringens foreslåtte tilleggsbevilgning på 100 mill. kroner til moderniseringen av Den Nationale Scene, slik at teateret kan møte krav til bærekraft, universell utforming og et forsvarlig arbeidsmiljø.

Vi var også fornøyde med at regjeringen foreslo å øke tilskuddet til Teater Vestland med 1 mill. kroner, siden teateret har fått høyere husleiekostnader etter innflytting i Nynorskhuset enn tidligere estimert. Teateret trengte imidlertid en økning på 3 mill. kroner, og NTO ba Stortinget om å bidra til å dekke inn de økte utgiftene, slik at teateret kan opprettholde tilbudet til publikum.

UTTALELSE TIL STATSBUDSJETTET 2026

Ved fremleggelsen av statsbudsjett for 2026 i oktober var vi fornøyde med at våre medlemmer for første gang på mange år fikk reell lønns- og priskompensasjon. Vi ba derfor, blant mye annet, familie- og kulturkomiteen på Stortinget om å bidra til en fortsatt gjenoppretelse og styrking av rammetilskuddet til musikk- og scenekunstinstitusjonene.

Forslag til statsbudsjett for 2026 – nøkkeltall for musikk- og scenekunstinstitusjonene

Forventet lønnsvekst	4 %
Forventet prisvekst	2,2 %
Veid 70 % lønn / 30 % KPI:	3,6 %
Nominell økning i rammen	3,6 %

Kilde: Meld. St. 1 (2025–2026) – Nasjonalbudsjettet

Vi understreket også viktigheten av å styrke Kvääniteateri, Beaivváš Sámi Našunálateáhter og Åarjelhsaemien Teatere til likeverdig utvikling og samhandling allerede i 2026, samt av at kuttet i tilskuddet til Skuespiller- og danseralliansen reverseres.

Vi var glade for regjeringens opprydding i postplasseringer, og ba om at dette følges opp med at tilskuddet til alle de varige musikk- og scenekunstinstitusjonene samles på kap. 323, og sikres tilskudd som navngitte mottakere direkte på statsbudsjettet.

Ytringsberedskap

TOTALBEREDSKAPSMELDINGEN

I midten av februar sendte vi en høringsuttalelse til Stortingets justiskomité om regjeringens

totalberedskapsmelding. Vi var tilfredse med at meldingen anerkjente kunstens og kulturens avgjørende rolle i beredskapsarbeidet og i så stor grad som mulig vil opprettholde kulturelle møteplasser i en krise- eller krigssituasjon.

Vi benyttet derfor anledningen til å minne om at sterke kunst- og kulturinstitusjoner bidrar til å styrke sivil motstandskraft, ivareta kulturarv og gi befolkningen tilgang til kunst- og kulturopplevelser også under kriser og krig. Vi påpekte derfor at rammeverket rundt disse må bygges og forsvares i en tid hvor dette er mulig.

EKSTREMISMEMELDINGEN

I begynnelsen av april sendte vi en uttalelse til stortingsmeldingen om ekstremisme. Melding slo blant annet fast at et rikt og variert kulturliv er en forutsetning for ytringsfrihet og et velfungerende demokrati, samt at kunst og kultur bidrar til fellesskap og inkluderende samfunn med rom for ulikhet og uenighet. Trass i dette fikk den profesjonelle kunsten kun en beskjeden plass i meldingen.

The Rocky Horror Show, Oslo Nye Teater | Foto: Lars Opstad

Vi ba derfor Stortinget om å løfte frem den profesjonelle kunsten som en vesentlig ressurs i det brede forebyggingsarbeidet mot ekstremisme, samt synliggjøre den verdien som musikk- og scenekunstinstitusjonene har som uunnværlige demokratiske fellesskapsarenaer i arbeidet for å bygge demokratisk motstandskraft.

Vi understreket at dette blant annet innebærer å bidra til at kunsten og de estetiske og humanistiske fagene får sin plass i oppfølgingen av meldingen.

STRATEGI OM YTRINGSBEREDSKAP

Regjeringen la i midten av september frem *Ytringsberedskap – Nasjonal strategi for eit ope og opplyst offentleg ordskifte*.

I den forbindelse kommenterte vi at det er gledelig at regjeringen ser sammenhengen mellom et levende demokrati som aktivt sikrer ytringsfriheten og et styrket kunst- og kulturliv som er tilgjengelig for alle.

Samtidig savnet vi et forsvar for den grunnleggende verdien som kunstfagene, estetiske læringsprosesser og elevenes møter med den profesjonelle kunsten har når skolen løftes frem som en viktig del av de institusjonelle vilkårene for ytringsfriheten

Vi viste samtidig til våre tidligere uttalelser og innspill som berører samme tematikk:

- Uttalelse til Ytringsfrihetskommisjonen (YKOM) sin rapport
- Uttalelse til Kulturdepartementets oppfølging av YKOMs rapport
- Innspill til strategi for å styrke motstandskraften mot desinformasjon
- Uttalelse til Stortingsmelding om totalberedskap
- Uttalelse til Stortingsmelding om ekstremisme

Kommune og region

REGIONALE KULTURFOND

I midten av mars sendte NTO et høringssvar til Kultur- og likestillingsdepartementet vedrørende regjeringens utkast til forskrift om Regionale kulturfond.

Vi var fornøyde med at det i utkastet kom tydelig frem at de statlige midlene i ordningen skal supplere, og ikke erstatte, eksisterende bevilgninger til kultursektoren. Samtidig foreslo vi å utvide formålsparagrafen for å sikre fylkeskommunenes frihet i prioriteringen av midlene, uten at det legges føringer om samarbeid mellom institusjonene og det frivillige kulturlivet.

ØSTFOLD INTERNASJONALE TEATER

Fredrikstad kommune varslet våren 2025 om oppløsning av aksjonæravtalen for Østfold Internasjonale Teater (ØIT) mellom kommunen og Østfold fylkeskommune. Bakgrunnen var kommunens ønske om å redusere sitt tilskudd til teatret med nærmere en fjerdedel på grunn av presset kommuneøkonomi.

I begynnelsen av juni sendte vi en anmodning til politikerne i Fredrikstad bystyre om å opprettholde kommunens andel av det offentlige driftstilskuddet til ØIT. Vi pekte særlig på hvordan et kutt ville svekke det varige kompetansemiljøet teateret representerer, samt vilkårene for å utvikle lokale kunstnerskap og talenter.

OSLO NYE TEATER

Vi sendte i begynnelsen av oktober en uttalelse til kultur- og utdanningsutvalget i Oslo kommune om kommunens budsjettforslag for 2026. I uttalelsen ba vi bystyret om å bidra til en gjenoppbygging av Oslo Nye Teaters økonomi og sikre teateret et forsvarlig tilskuddsnivå i 2026 på minimum 69,7 mill. kroner i tråd med styrets søknad. Centralteatret må videreføres og ytterligere nedbemanninger og redusert tilbud til publikum må unngås.

Samtidig ba vi bystyret om å sørge for å løfte tilskuddet til teateret ut av den søkbare ordningen på kapittel 500, og

i stedet legger det inn som enkeltstående tilskudd på en egen post i kommunens budsjett.

Skole og utdanning

Sammen med en rekke kulturaktører leverte NTO i slutten av mai et første innspill til Fellesskoleutvalget som skal vurdere fellesskolens rolle og betydningen i fremtidens samfunn.

Vi fremmet i innspillet at drama og teater reetableres i læreplanverket og innføres som ett av de praktiske og estetiske fagene i grunnskolen med én time per uke på første trinn i småskolen. Dette vil bidra til å realisere regjeringens ambisjoner om en lekende og inkluderende skolestart.

I midten av september leverte vi et selvstendig innspill til Fellesskoleutvalget. Hovedbudskapet var at en styrking av de estetiske fagenes plass og kvalitet i skolen er helt vesentlig for at skolen skal kunne ivareta sitt dannelsesoppdrag. Kulturell og estetisk kompetanse må defineres inn blant de grunnleggende ferdighetene i læreplanverket. Det må innføres krav om at minst ett estetisk fag er obligatorisk i lærerutdanningen, samt til faglig fordypning for å undervise i de estetiske fagene.

Samtidig understreket vi at elevenes møter med den frie profesjonelle kunsten må få større plass i skolen på kunstens egne premisser. Det kunstfaglige kvalitetsmålet i Den kulturelle skolesekken må opprettholdes, og den kunstfaglige kompetansen i ordningen og i skolen må styrkes, snarere enn at ordningen tilpasses skolen og målgruppens digitale livsverden.

NOU om musikkfeltet

NOU'en *Musikklandet* som ble lansert i juni ga etter NTOs syn mange gode beskrivelser av musikkens verdi for menneske og samfunn. Vi var imidlertid sterkt kritiske til det radikale forslaget om å etablere en søkbar

tilskuddsordning for institusjoner og såkalte «semiinstitusjoner» i Kulturdirektoratet, og ga i vår høringsuttalelse medio november tydelig uttrykk for dette.

Vi mente at forslaget var svakt utredet og vil sette den nasjonale infrastrukturen av både musikk- og scenekunstinstitusjoner i spill, med de ringvirkningene det får for hele kunst- og kulturfeltet.

Tilskuddene til disse institusjonene er ikke et resultat av en historisk etablert praksis som har endt i tilfeldig ulikebehandling, slik det fremstilles i utredningen. Snarere beror det på bred politisk enighet om viktigheten av å sikre en nasjonal institusjonell infrastruktur, rettslig forankret i Grunnloven § 100 (6), og forsterket på kunst- og kulturområdet med den nye kulturloven.

Mangfold og inkludering

NTO er glad for at regjeringen i 2025 besluttet å sette i gang arbeidet med en ny handlingsplan for kvensk språk, både som en del av oppfølgingen av Stortingets behandling av Sannhets og forsoningskommisjonens rapport, og som ett av tiltakene i regjeringens Ytringsberedskapsstrategi.

Vi sendte derfor høsten 2025 et innspill til handlingsplanen med følgende forslag til tiltak:

- Styrk Kvääniteatteris økonomiske rammevilkår.
- Flytt statstilskuddet til Kvääniteatteri til kap. 323 post 70.
- Styrk opplæringen i og kunnskap om kvensk språk og kultur gjennom hele utdanningsløpet.

Kulturkanon

Stortingsrepresentanter fra Høyre foreslo i november at regjeringen skal nedsette et utvalg for å utarbeide en norsk kulturkanon – en liste over de viktigste verkene i Norges kunst- og kulturarv.

Det Norske Kammerorkester og Leif Ove Andsnes | Foto: Kammerorkestret

Dandyism, Ziza Patrick, Black Box teater | Foto: Adam Goodwin

NTO sendte medio desember en uttalelse til familie- og kulturkomiteen på Stortinget hvor vi ønsket velkommen en bred kulturdebatt om hvilke kunstverk som betyr mest for oss. Vi mente imidlertid at selve det politiske initiativet til en kulturkanon er på siden av statens rolle i kulturpolitikken og utfordrer armlengdeprinsippets intensjon.

Vi pekte også på at utarbeidelsen, forvaltningen og eventuelle jevnlige revideringer av en kulturkanon vil medføre unødvendig byråkratisering og ressursbruk. Dette er hardt tiltrengte midler som i stedet bør kanaliseres direkte til de kunstnerne, institusjonene og fagmiljøene som skaper, utvikler og formidler kunsten og kulturen, og ikke minst til å bygge opp en velfungerende kritisk offentlighet.

Forvaltning

Senere samme måned sendte vi et innspill til Kultur- og likestillingsdepartementet til forslag til forskrift om fordeling av spillemidler til kulturformål. Vi støttet formålet med en ny forskrift og ambisjonen om tydeligere prioriteringer, åpenhet og forutsigbarhet.

Vi var også positive til at Den kulturelle skolesekken (DKS) og øvrige kulturtilbud til barn og unge ble løftet frem som særskilte prioriteringer og understreket at det er behov for å styrke de økonomiske rammene for innholdet i DKS.

For øvrig la vi til grunn at de profesjonelle musikk- og scenekunstinstitusjonene skal finansieres over statsbudsjettet.

Kritisk offentlighet

NTO arbeider for et kunnskapsbasert og kritisk offentlig ordskifte om musikk og scenekunst. Vi søker å spre kunnskap om bransjen til politikere, embetsverk og offentligheten gjennom deltakelse i samfunnsdebatten og andre former for offentlig tilstedeværelse. Vi er på vakt når den kunstneriske friheten og institusjonenes uavhengighet utfordres.

NTO tar mål av seg å være en tydelig, konsistent og jevnt tilstedeværende stemme i det offentlige ordskiftet om musikk og scenekunst – det være seg i etablerte eller sosiale medier, i ulike bransjefora eller gjennom innspill til myndighetene.

Vi arbeider kontinuerlig med å videreutvikle argumentasjonen om verdien av den levende kunsten, institusjonenes betydning og myndighetenes ansvar for å sikre forutsigbare og gode rammevilkår.

For å sikre at vi handler konsekvent, prinsipielt og med beredskap i alle relevante situasjoner, har vi utarbeidet egne prinsipper og retningslinjer for den delen av foreningens beredskapsarbeid som gjelder deltakelse i det offentlige ordskiftet når den kunstneriske friheten og institusjonenes uavhengighet utfordres. Disse prinsippene og retningslinjene bygger på NTOs verdigrunnlag og inngår i foreningens overordnede mål og prinsipper for det interessepolitiske arbeidet, jf. innledningskapitlet Om NTO.

Prinsipper og retningslinjer for NTOs deltakelse i offentlig debatt ved trusler mot kunstnerisk frihet og institusjonenes uavhengighet

1.

NTO skal som hovedregel være tidlig ute med å kommentere tilfeller der den kunstneriske friheten eller armlengdeprinsippet utfordres på musikk- og scene-kunstrområdet. Dette gjelder både saker som berører enkeltkunstnere, virksomheter, NTO-medlemmer og andre aktører.

2.

NTO skal være særlig oppmerksom på uttalelser og handlinger fra politikere på alle forvaltningsnivåer og i alle deler av politikken.

3.

NTO skal, når det er nødvendig og mulig, raskt undersøke sakens faktagrunnlag og ved behov rådføre seg med alliansepartnere og tilknyttede råd og utvalg.

➤

I tilfeller der faktagrunnlaget er uklart eller vanskelig tilgjengelig, skal NTO vurdere om foreningen likevel bør gi en kort og prinsipiell kommentar, eller stille spørsmål for å avklare innholdet i den aktuelle uttalelsen eller handlingen.

4.

NTO skal som hovedregel vise solidaritet og støtte når enkeltpersoner eller virksomheter fremmer ytringer foreningen deler, men som det kan være belastende å ytre alene.
5.

Dersom det av ulike grunner ikke er naturlig eller ønskelig med en offentlig uttalelse, skal NTO vurdere om støtte og interesse kan vises gjennom direkte kontakt med berørte parter.

6.

NTO skal være bevisst at enhver uttalelse kan bli videreformidlet og tolket utenfor sin opprinnelige sammenheng. En kommentar bør derfor, så langt det er mulig, kunne stå seg over tid som en del av foreningens samlede stemme.

7.

NTO skal også være bevisst at fravær av kommentar kan oppfattes som fravær av engasjement, og at begrunnelse for å avstå fra å uttale seg kan være vanskelige å forstå i ettertid.
- Prinsippene og retningslinjene er veiledende og forutsetter skjønn i den enkelte sak.

Debatt og kommentarer

I 2025 uttalte NTO seg eller initierte samtaler om et bredt spekter av saker i ulike mediekkanaler. Vi diskuterte alt fra musikk- og scenekunstinstitusjonenes rolle i et beredskapsperspektiv og den prekære situasjonen for Oslo Nye Teater, til behovet for en kunnskapsbasert kulturformidling og betydningen av kritisk diskurs rundt kunstnerisk kvalitet.

NTO fulgte som alltid det kulturpolitiske ordsiftet tett gjennom hele året og bidro jevnlig med analyser, vurderinger og kommentarer i sosiale medier, redaktørstyrte medier, egne informasjonskanaler eller ulike fagseminarer og debatter.

Nedenfor følger nærmere beskrivelser av noen av våre bidrag til den offentlige samtalen om musikk- og scenekunstinstitusjonenes betydning.

TØFFERE KÅR FOR KUNST OG KULTUR

Vi startet det nye året med å løfte en av NTOs aller viktigste kjernesaker: betydningen av et sterkt og mangfoldig kunst- og kulturliv over hele landet – også i usikre tider – og nødvendigheten av et forpliktende samarbeid mellom stat, fylke og kommune for å sikre dette.

Vår direktør Morten Gjeltén stilte som søndagsgjest i NRKs nyhets- og aktualitetsprogram Helgemorgen i midten av januar sammen med frilansskuespiller Ine Marie Wilmann i en samtale om utfordrende økonomiske tider for musikken og scenekunsten, hvor produksjonsøkonomien har blitt strammet inn og arbeidsplassene har blitt færre for kunstnere. De snakket blant annet om behovet vi mennesker har for møteplasser, tilhørighet og felles identitet – verdier som musikk- og scenekunstinstitusjonene kan tilby, så fremt de ikke kuttes økonomisk og bygges ned.

Samtalen ble etterfulgt av en kulturpolitisk diskusjon mellom statssekretær Even Aleksander Hagen fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiets kulturpolitiske talsperson Silje Hjemdal, som debatterte hvordan myndighetene fortsatt kan sikre et sterkt og levende kulturliv både lokalt og sentralt i en tid med strammere offentlig økonomi.

NTOs direktør Morten Gjeltén var søndagsgjest i NRKs Helgemorgen på nyåret.

VIDEREFØRING AV UNIK UTDANNING

Høgskolen i Østfold vedtok høsten 2024 å legge ned Akademi for Scenekunst i Fredrikstad. Et samlet scenekunsthelt protesterte mot forslaget og fortsatte i 2025 kampen mot nedleggelse. Vinteren 2025 støttet NTO et bransjeopprop med tittelen «Viderefør Akademi for scenekunst!» på initiativ fra Pahn – Senter for scenekunst Norge.

I oppropet, som ble publisert i Norsk Shakespeare-tidskrift, ba en rekke bransjeorganisasjoner regjeringen om å bevilge 15 millioner øremerkede kroner i revidert budsjett for 2025 til den utdanningsinstitusjonen som ønsker å videreføre Akademi for Scenekunst, slik at det særegne og internasjonalt orienterte fagmiljøet kan fortsette å utdanne scenekunstnere og spille en viktig rolle i utviklingen av norsk og internasjonal scenekunst.

Vi ba også regjeringen om å revurdere finansieringsmodellen for høyere utdanning, slik at små og sårbare kunstutdanninger ikke settes i en prekær situasjon.

KUNSTFAGLIGE REFLEKSJONER

Heddaprisen og Heddadagene bidrar til økt synliggjøring av norsk teater, dans og opera. I tillegg stimulerer både prisen og festivalen til faglige refleksjoner om kunstnerisk kvalitet. Gjennom det konsentrerte og spissede arbeidet til Heddajuryen brynes ulike kunst- og kvalitetssyn mot hverandre, og viktig fagkompetanse utvikles.

I 2025 genererte Heddaprisen rundt 550 medieoppslag om norsk scenekunst. Offentliggjøringen av de nominerte og kåringen av Heddavinnerne stimulerte til interessante refleksjoner både fra dagspressens kommentatorer og i fagtidsskriftene, i tillegg til den mer fortløpende dekningen av nominerte og vinnere og jevnlig omtale gjennom året.

LEKENS MULIGHETER

Sammen med Drama- og teaterpedagogene og en rekke bransjeorganisasjoner skrev NTO på sensommeren et debattinnlegg i Dagsavisen med tittelen «Lekens muligheter», hvor vi pekte på at drama- og teaterfaget må inn

Juryens fungerende talsperson Mode Steinkjer leser juryens kommentar til Heddanominasjonene 2025 under pressekonferansen i mai.

som eget fag i grunnskolen. Dramafaget har lek, fiksjon og samspill som sin kjerne og styrker både læring, leselyst og trivsel, påpekte vi.

I innlegget argumenterte vi for å innføre drama- og teaterfag som et fast, ukentlig fag i førsteklasse. Vi løftet frem hvordan estetiske arbeidsmåter kan styrke barns leselyst, forståelse og deltakelse, og hvordan faget kan inkludere alle elever i et felles læringsfellesskap.

Vi understreket at dette er et tiltak som enkelt kan gjennomføres, fordi Norge allerede har relevant kompetanse, og oppfordret myndighetene til å ta denne ressursen i bruk.

Morten Gjeltén

STORTINGSVALGET

I forkant av stortingsvalget uttalte vi oss til Dagsavisen om hvilke kultursaker som manglet i valgkampen. Vår direktør Morten Gjeltén etterlyste en mer offensiv og kunnskapsbasert kulturpolitikk og pekte særlig på behovet for å endre språk og perspektiv i den politiske samtalen om kultur:

– Jeg savner en mer begeistra, kunnskapsbasert satsing

på kultur. Og at språkbruken dreies fra kostnad og kutt til investering og framtidstro, sa han.

Han understreket videre at kulturpolitikk handler om å bygge demokratisk infrastruktur:

– Jeg vil at politikere skal være rakryggede og tydelige i forsvaret av at kunst- og kulturinstitusjoner er noe et levende demokrati investerer i av glede og nødvendighet. Nødvendighet fordi det betyr ytringsarenaer og fysiske fellesskap, og fordi vi vet at et sterkt kulturliv bidrar uvurderlig til det viktige målet politikken strekker seg etter: å bygge gode livskraftige samfunn over hele landet.

Også i bransjetidsskriftet Kontekst var kulturpolitisk lederskap tema før valget. På spørsmål om hvem vi ønsket som ny kulturminister, pekte Gjeltén på at det viktigste for NTO ikke er person, men politisk retning og ambisjonsnivå.

– Av en Arbeiderparti-statsråd forventer vi en stødig og ambisiøs kulturpolitikk som gir institusjonene handlingsrom til både brede og risikofylte satsinger. Og at dette må synes konkret i statsbudsjettet.

Han presiserte samtidig at det ikke er behov for utskiftning så lenge regjeringen er tydelig i sitt forsvar av kunst- og kulturinstitusjonene som en nødvendig del av demokratiet, og så lenge staten fortsatt tar rollen som garantist for helheten i den nasjonale infrastrukturen av musikk- og scenekunstinstitusjoner.

NRK, MUSIKKEN OG SAMFUNNSANSVARET

Tidlig på høsten varslet NRK store endringer i musikktilbudet og kutt i en rekke populære musikkprogrammer. NTO var blant dem som gikk ut og etterlyste mer informasjon om hvordan rikskringkasteren etter dette fortsatt skal makte å ivareta samfunnsoppdraget og formidle hele bredden av musikkssjangre, utøvere og skapere som beriker musikklandet og de mange ulike lytterne.

Vi stilte spørsmål om hvilke suksesskriterier NRK navigerer etter utover digitale lyttertall, hvilke kvalitative mål som

spiller inn når programmer utvikles eller avvikles, og hva som skal til for at et program får leve eller må legges ned.

Vi påpekte at det var uklart hvordan de redaksjonelle endringene skal kunne ivareta dybde, refleksjon og kunstnerisk kompleksitet, og fremhevet behovet for mer åpenhet om NRKs vurderinger for å sikre en kritisk og nyansert offentlig samtale om musikk og kultur.

Sammen med over 60 aktører signerte vi også et opprop mot endringene, etter initiativ fra Norsk musikkråd og Musikkens studieforbund, som ble gjengitt i flere medier. Hovedbudskapet var at et mangfold av publikum trenger et mangfold av musikk, men ikke nødvendigvis samtidig. Dét blir fort et tilbud som verken treffer smalt eller favner bredt.

– NRK må bekjenne og ivareta sitt samfunnsoppdrag gjennom å prioritere dedikerte sendeflater, redaksjonelle ressurser og samarbeid med skapere, formidlere og sjangermiljøene, sa Lise Gulbrandsen, generalsekretær i Norsk musikkråd, på vegne av alle underskriverne.

KOMMENTAR TIL STATSUDSJETT

I forbindelse med regjeringens forslag til statsbudsjett for 2026 var vi raskt ute med en pressemelding hvor vi uttrykte tilfredshet med et godt budsjett for musikk- og scenekunstinstitusjonene. Vi var særlig fornøyde med at institusjonene for første gang på mange år fikk reell lønns- og priskompensasjon.

– Vi leser budsjettframlegget overordnet sett som en fortsettelse på en helt nødvendig opptrappingsplan, med årlige reelle økninger i bevilgningene til musikk- og scenekunstinstitusjonene, for på sikt å gjenopprette institusjonsøkonomien etter det siste tiårets nedbygging, sa vår direktør Morten Gjeltén.

Vi var også fornøyde med Kulturdepartementets opprydding i statsbudsjettets kapitler og poster, samt de konkrete økningene til en rekke orkestre, regionteatre og region- og distriktsoperaer.

KULTURKANON ER FEIL VEI

På tampen av året tok NTO og Museumsforbundet i Dagsavisen til orde mot Høyres forslag om en norsk kulturkanon. Vi understreket i kronikken at en statlig liste over «viktigste verk» vil kunne flytte definisjonsmakten fra fagmiljøene til staten, svekke armlengdeprinsippet og gjøre en dynamisk og mangfoldig kultur mer statisk. Vi stilte spørsmål ved om en kulturkanon virkelig vil fungere samlende og kunnskapsfremmende, eller om den snarere vil virke innsnevrende, splittende og ekskluderende.

Vi viste også til at forståelsen av hva som regnes som norsk kulturarv utvides og nyanseres hver eneste dag gjennom det faglige utviklingsarbeidet som gjøres i museer, teatre, orkestre, biblioteker og academia. Samtidig påpekte vi at knappe offentlige midler ville gjøre langt mer nytte dersom de ble brukt direkte på kunst- og kulturinstitusjonene, kunstnerne, skolen og mediene, fremfor på å etablere og forvalte en kostbar og normerende kanon.

Vi avsluttet med å be politikerne styrke mediestøtten og Kulturrådets ordninger for tidsskrift og kritikk – for på denne måten å sikre at kulturen kan nå ut til flere.

KUNSTNERISK FRIHET OG MOTSTANDSKRAFT

Internasjonal solidaritet

NTO hegner om den kunstneriske friheten og ønsker å fremme mellommenneskelig dialog og kontakt mellom frie kunstneriske virksomheter på tvers av landegrensene, også under konflikter og kriser. Vi mener at dette er avgjørende for å styrke solidaritet, motstandskraft og uavhengige, alternative stemmer.

Vi er på generelt grunnlag forsiktige med å ta stilling til saker som ligger utenfor foreningens faglige mandat og kompetanse. Når vi likevel i noen tilfeller uttaler oss i saker som er knyttet til internasjonale konflikter, er dette fordi disse sakene er innenfor rammene av foreningens kulturpolitiske mål og beredskapsarbeid for kunstens frihet.

Administrerende direktør Harald Furre ved Kilden teater og konserthus, forfatter Olha Volynska og NTOs direktør Morten Gjeltén under lanseringen av boken *Art against artillery*

BOKPROSJEKT

I mai 2025 ga vi, sammen med Kilden teater og konserthus, ut boken *Art against Artillery – Voices of Resilience* av den ukrainske forfatteren Olha Volynska. Boken gir et innblikk i det ukrainske kulturlandskapet, som til tross for den pågående krigen fremstår som en viktig arena for både nasjonal bevissthet og internasjonal solidaritet.

Boken setter søkelys på kunst som motstandskraft og utforsker kunstens transformative kraft i krigstid. Den viser hvordan ukrainske kunstnere bruker kreativiteten som et middel til overlevelse og motstand, samtidig som de bevarer sin nasjonale identitet og kultur midt i ødeleggelsen.

VEILEDER VED BRUK AV BOIKOTT

Samme måned publiserte vi også en generell veileder til hjelp for medlemsvirksomheter som selv vurderer å benytte boikott som politisk pressmiddel for å markere motstand mot brudd på folkeretten eller andre uakseptable handlinger.

Veilederen bygger på prinsipper som ble vedtatt av NTO-styret i mars 2022, sammen med fordømmelsen av Russlands invasjon av Ukraina. Krav til faglighet og saklighet var hovedbegrunnelsen for å omformulere de opprinnelige prinsippene til en generell veileder.

Beredskap

NTO var tydelig til stede under den kulturpolitiske festivalen Kulturytring i Drammen 23.–25. juni. Organisasjonen bidro både som medarrangør av enkelte seminarer og ble representert av vår direktør Morten Gjeltén, som moderator og paneldeltaker i andre. Seminarene tematiserte på ulikt vis kulturens rolle i samfunnsutviklingen – fra beredskap og demokrati til infrastruktur og nasjonal forankring.

I samtalen *Hva står på spill?* som NTO arrangerte sammen med andre bransjeorganisasjoner, møttes scenekunstnerne Janne Langaas, Frank Jørstad og Julie Støp Husby til dialog med sentrale politikere om kunstens plass i samfunnet og veivalg for fremtidens kulturliv. Moderator Morten Gjeltén løftet frem hva som står på spill når rammevilkårene endres

Veileder ved bruk av boikott

1. Et fritt kunst- og kulturliv er, sammen med fri presse, et fritt akademia og frie valg, en av grunnsteinene i demokratiet. Det innebærer full institusjonell og individuell kunstnerisk frihet og en armlengdes avstand mellom politiske myndigheter og institusjonenes kunstneriske programmering og samarbeid.
2. Ved vurdering av boikott bør virksomheten alltid vurdere om boikotten faktisk rammer de ansvarlige styresmaktene, samt om boikotten utilsiktet kan ramme eller stilne uavhengige alternative stemmer, eller enkeltkunstnere som ikke representerer styresmaktenes interesser.
3. Ved bruk av boikott bør virksomheten samtidig uttrykke støtte til kunstnere og ledere av kunst- og kulturinstitusjoner som viser motstand mot de ansvarlige styresmaktene.
4. Alt samarbeid, både av kunstnerisk og finansiell karakter, med kunst- og kulturinstitusjoner som er finansiert av de ansvarlige styresmaktene kan fryses eller avvikes dersom samarbeidet bidrar til å legitimere disse myndighetene.
5. Musikk- og scenekunstinstitusjonene forvalter en omfattende kulturell verdensarv. Ingen deler av denne kulturarven bør boikottes, selv om den også omfatter verk som er skapt av kunstnere med tilknytning til land eller regioner som i dag er styrt av de ansvarlige styresmaktene. Ved formidling av slike verk anbefales det å adressere nåtidens situasjon i kommunikasjonen med publikum.

– og hvorfor kunsten må være en del av den politiske hovedsamtalen.

Beredskapsperspektivet ble videreført i seminaret *Eksistensiell beredskap*, arrangert av Kunsthøgskolen i Oslo. Her deltok Gjeltten i panel sammen med rektor Marianne Skjulhaug og Nora Bilalovic Kulset fra NTNU, i en samtale om kunsten som samfunnsmessig og menneskelig beredskap i urolige tider.

Spørsmålet om kulturens betydning i hele landet sto sentralt i debatten *Kultur i hele landet*, arrangert av Musikk i Innlandet. Her var Gjeltten moderator i en samtale om offentlig finansiering, kunstens frihet og kulturens rolle i stedsutvikling og demokrati – i by og bygd.

Vi deltok også i den politiske debatten *Dans i hele landet – en voksende infrastruktur*, i regi av de regionale sentrene for dans, Danseinformasjonen og Norske Dansekunstnere. Her sto utviklingen av en nasjonal infrastruktur for profesjonell dans og behovet for videre styrking av feltet på dagsorden.

MUSIKKENS GJENNOMSLAGSKRAFT

Under bransjetreffet Arena:klassisk, som fant sted i oktober på Gamle Raadhus Scene i Oslo, sto blant annet politisk kulturdebatt og musikalske innslag på dagsorden. Hvor går veien videre for norsk musikkliv etter fremleggelsen av NOU-en *Musikklandet*, og hvilke kulturpolitiske rammer gir musikken størst gjennomslagskraft?

Dette var blant spørsmålene som ble løftet i fredagsdebatten, der vår direktør Morten Gjeltten deltok i panelet.

– Vi erfarer at våre europeiske musikk- og scenekunstkolleger misunner oss den reviderte kulturloven som ble vedtatt våren 2025. Da er det forbløffende, i et armlengdeperspektiv, at et regjeringsoppnevnt utvalg et halvt år senere foreslår å samle både institusjoner og virksomheter organisert rundt personlig kunstnerskap i én og samme søkbare tilskuddsordning i Kulturdirektoratet – som til alt overmål skal gjøre vurderinger basert på kunstfaglige kriterier.

Dette var blant Gjeltens kommentarer til NOU-en, som også fikk mye skryt for gode beskrivelser av musikkens verdi for individ, samfunn og et velfungerende, levende demokrati.

Nyttårskonsert med Trondheim Symfoniorkester & Opera (TSO) | Foto: TSO

Bransjerefleksjoner

NTO inviterer fra tid til annen representanter for musikk- og scenekunstinstitusjonene og andre aktører til å dele skriftlige betraktninger om problemstillinger som berører bransjen. Slike tekster publiseres på våre hjemmesider og distribueres via våre egne informasjonskanaler.

Bakgrunnen er ofte seminarinnledninger, taler o.l. som vi har bestilt, men også skriftlige innlegg fra medlemmer som ønsker å løfte sine refleksjoner ut i en større offentlighet. Slik får flere ta del i innsikter utviklet gjennom foreningens nettverks- og kompetansearbeid, og den enkelte institusjonsleders perspektiver når både et større bransjepublikum og et bredere offentlig ordskifte.

MUSIKK- OG SCENEKUNSTINSTITUSJONENE OG FREMTIDEN

Teatersjef og leder av arbeidsutvalget i Norsk teaterlederforum, Runar Hodne, innledet til samtale på vårseminaret til NTOs ledernetverk 12. mars. På agendaen sto to dager med arbeidsverksted om hvordan musikk- og scenekunstinstitusjonene kan møte ulike fremtidsscenarier.

Hodne pekte på at vi behøver et språk og en samtale om den felles fremtid vi deler, og at kunst- og kulturinstitusjonene bærer et stort ansvar overfor publikum:

– Hvem skal snakke komplekst og samtidig forståelig om fremtiden om ikke vi gjør det, spurte han og understreket samtidig at musikken og scenekunsten må speile ulike forestillinger om hva fremtiden kan være.

STYRELEDERES TALE PÅ ÅRSMØTEDAGEN 2025

Kunst og kultur som beredskap var den røde tråden da NTOs styreleder Bodil Kjelstrup holdt tale på årsmøte-seminaret i april. Tradisjonen tro ble talen publisert på NTOs nettsider i etterkant.

Med utgangspunkt i et urolig verdensbilde stilte Kjelstrup spørsmålet om musikk- og scenekunstinstitusjonene og institusjonslederne det siste året har blitt tydeligere i sin rolle.

Runar Hodne, teatersjef og leder i arbeidsutvalget for Norsk teaterlederforum
Foto: Lars Opstad / Oslo Nye Teater

– Ja, det har vi, slo hun fast og minnet om at kunst- og kulturinstitusjonene siden sist har blitt anerkjent som en del av den nasjonale beredskapen. Hun understreket at den kunstneriske friheten, forankret i den nye kulturloven og armlengdeprinsippet, er avgjørende for at kunsten skal kunne fylle denne rollen:

– Når vi har pulsen på at kunsten ikke blir et instrument for å bare fortelle én historie, ett perspektiv, én gitt opplevelse – da er det mer enn opplevelser. Det er samfunnsbygging, sa hun.

Kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery takkes for sin tale på NTOs årsmøte.

KULTURMINISTERENS TALE PÅ ÅRSMØTEDAGEN 2025

Kultur- og likestillingsminister Lubna Jafferys tale til NTOs årsmøte ble også publisert på NTOs nettsider i etterkant av seminaret.

Ministeren understreket betydningen av en sterk og uavhengig kunst- og kultursektor i en tid preget av uro, og viste til at regjeringen har satt i gang arbeidet med en nasjonal strategi for en åpen og opplyst offentlig samtale. – Verden er utrygg. Da trenger vi mer kultur, ikke mindre, understreket hun.

Hun fremhevet også lovfestingen av armlengdeprinsippet i den nye kulturloven som et viktig vern om den kunstneriske friheten, og anerkjente den økonomiske situasjonen i sektoren. Hun pekte på at regjeringens ambisjon er å legge til rette for stabile og forutsigbare rammer for musikk- og scenekunstinstitusjonene, slik at de kan fylle sitt samfunnsoppdrag.

Fremme av kritisk virksomhet

NTO er opptatt av ytringsmangfold og av å fremme kritisk virksomhet, refleksjon og faglig utvikling. Gjennom vårt engasjement i og støtte til ulike tidsskrifter, podkaster og priser, søker vi å styrke den dyptgående kulturjournalistikken og kunstdiskusjonen og en levende offentlig samtale om kunst og kultur.

SCENEKUNST.NO

Norsk teater- og orkesterforening er deleier av nettavisen Scenekunst.no, et redaksjonelt uavhengig nettsted som drives etter redaktørplakaten. En viktig rolle for Scenekunst.no er å initiere, fange opp og bringe videre diskusjoner og nyheter i musikk- og scenekunstheltet og bidra til å knytte sammen en faglig offentlighet på feltet. Tidsskriftet publiserer daglig redaksjonelt stoff, kritisk refleksjon og meningsstoff om teater, musikk, dans og tilhørende kulturpolitikk.

Tidsskriftet er organisert som et allmennyttig aksjeselskap med PAHN, Norsk Skuespillerforbund og Norske Dansekunstnere som eiere og bidragsytere, i tillegg til NTO. Film- og teaterteknisk forening gir også årlig støtte.

SHAKESPEARETIDSSKRIFTET

NTO videreførte i 2025 sitt samarbeid med Norsk Shakespearetidsskrift om tildeling av 10 reisestipender for tidsskriftets anmeldere for å bidra til anmeldelser av produksjoner ved de norske scenekunstinstitusjonene utenfor Oslo.

Formålet med stipendene er å bidra til å styrke vilkårene for det offentlige ordskiftet rundt scenekunst. De ble fordelt etter redaksjonelle vurderinger gjort av tidsskriftets redaktør.

Hedda Gabler, Hålogaland Teater | Foto: Maria Fiskum

ÅRETS KRITIKK – TEATER, MUSIKK, DANS

Kåringen Årets kritikk er en markering av årets beste anmeldelse om utøvende kunstuttrykk og var i 2025 et samarbeid mellom Norsk kritikerlag, Norsk skuespillerforbund, Norske Dansekunstnere og NTO. Formålet med kåringen er blant annet å inspirere til og løfte frem kritikk av høy kvalitet, og derigjennom fremheve kunstuttrykk av høy kvalitet.

Den 4. juni ble de tre nominerte til Årets kritikk 2024/2025

annonsert, og vinneren ble offentliggjort 14. juni under Heddadagene på Det Norske Teatret, i regi av Kritikerlaget og NTO. Prisen gikk til Ilse Ghekiere for anmeldelsen *Dancing on the fine spine of legacy*, publisert i Norsk Shakespeare-tidsskrift 29. mars 2025. Teksten tok for seg forestillingen *Dancing* av Deborah Hay på Dansens Hus. Ghekiere mottok et reisestipend på 15 000 kroner.

Som en del av arrangementet ble det arrangert en samtale mellom redaktøren for Scenekunst.no og prisvinneren om teksten hun hadde skrevet, og om utfordringene ved å skrive dansekritikk.

Juryen besto av:

- Tom Remlov (juryleder), kritiker i Norsk Shakespearetidsskrift
- Runa Borch Skolseg, kritiker og forfatter (fjorårets vinner)
- Eivind Gullberg Jensen, dirigent og sjef for Bergen Nasjonale Opera, oppnevnt av NTO
- Marina Popovic, skuespiller, oppnevnt av Norsk Skuespillerforbund
- Ann-Christin Berg Kongsness, koreograf og dansekunstner, oppnevnt av Norske Dansekunstnere

SCENESAMTALER OM HEDDANOMINASJONENE

Heddaprisutdelingen har som mål å stimulere til faglige refleksjoner om scenekunsten og styrke den offentlige samtalen om norsk teater, dans og opera.

Som et bidrag til dette samtalerommet inviterte NTO og nettavisen Scenekunst.no i 2025 for andre gang til liveinnspilling av podkasten Scenesamtaler under Heddadagene i juni, der et knippe scenekunstanmeldere møttes på scenen for å lese og diskutere Heddajuryens nominasjonsliste.

Samtalen tok blant annet for seg hva nominasjonene uttrykker av kunstneriske idealer og strømninger i norsk scenekunst, hvilke vurderinger som kan ha ligget til grunn for juryens valg, og hvilke kunstnere og aktører som har bidratt til å fornye og utfordre feltet.

Heddadagene og Heddaprisen

NTO er eier og ansvarlig arrangør av to store, årlige bransjearrangement som er viktige referansepunkter i det norske teatermiljøet og bidrar til å synliggjøre norsk scenekunst for et større publikum:

Heddaprisutdelingen med de høythengende Heddaprisene, som har som formål å fremme kunstnerisk kvalitet og hedre fremragende prestasjoner i norsk scenekunst, og scenekunsthfestivalen Heddadagene som finner sted i Oslo i juni, og som er både utledet av og leder opp mot prisutdelingen.

Der de Heddanominerte velges ut av en samlet, uavhengig fagjury, presenterer festivalen et bredt utvalg forestillinger som de deltakende institusjonene ved sine kunstneriske ledere selv har plukket ut fra eget repertoar.

Begge arrangementene er resultat av NTO-teatrenes ønske om samarbeid og ambisjoner om å bidra til utviklingen av norsk scenekunst og er finansiert ved at de deltakende institusjonene betaler en fast årlig kontingent til henholdsvis Heddaprisen og Heddadagene.

NTO er eier og arrangør av prisen, som deles ut i juni hvert år, i tett samarbeid med et av NTOs større medlemsteatre i Oslo. Når det gjelder festivalen står teatrene selv som arrangører, mens NTO er formell eier og har prosjektansvar, med en egen tilsatt prosjektleder og tilhørende prosjektstab.

Mål for Heddadagene – hele landets teaterfestival

Om Heddadagene

Heddadagene er en årlig festival for scenekunst fra hele landet som avslutter teatersesongen med utdelingen av Heddaprisene. Heddadagene skal gi publikum mulighet til å bli kjent med bredden og kvaliteten i norsk scenekunst og være en møteplass for kunstnerisk og faglig utveksling.

Visjon

Heddadagene skal være en kunstnerisk interessant og faglig relevant arena som samler norsk scenekunstbransje og løfter norsk scenekunst frem i offentligheten.

Heddadagene er bygd opp av 3 grunnpilarer:

- **Forestillingsprogrammet**
- **Bransjeprogrammet**
- **Heddaprisutdelingen**
inkludert nominasjonsarrangementet

Heddakomiteen har utarbeidet følgende overordnede mål for hver av disse 3 pilarene:

I **Forestillingsprogrammet**

- skal være en arena for å synliggjøre hva som skapes og formidles på NTO-teatrene over hele landet, og samtidig vise frem viktigheten av dette institusjonsmangfoldet.
- skal gi de kunstneriske lederne ved disse teatrene anledning til å velge ut forestillinger fra eget repertoar til festivalprogrammet.
- skal stå for kunstnerisk kvalitet, bredde i uttrykk og innhold og et mangfold av aktører og kunstnere.
- skal rette seg aktivt mot et allment publikum.

II **Bransjeprogrammet**

- skal tilby et allsidig fagprogram som inspirerer og videreutvikler scenekunstbransjen, med fagspesifikke seminarer for ulike yrkesgrupper ved teatrene.
- skal sette forestillingene inn i en faglig sammenheng gjennom seminarer og kunstnersamtaler.
- skal løfte overordnede, bransjeaktuelle problemstillinger og sentrale musikk- og scenekunstpolitiske spørsmål som er relevant for bredden av bransjen.
- skal legge til rette for uformelle møter og sosiale arrangement.
- skal rette seg mot ansatte ved NTO-teatrene, scenekunstnere og andre med tilknytning til scenekunstbransjen.

III **Heddaprisutdelingen**

- skal avslutte festivalen og samle bransjen til en verdig og stortilt feiring av den aktuelle scenekunsts sesongen.
- skal fremme kunstnerisk kvalitet og stimulere til utvikling i norsk scenekunst gjennom å hedre fremragende prestasjoner.
- skal synliggjøre norsk scenekunst i offentligheten.
- skal stimulere til faglige refleksjoner rundt scenekunsten og bidra til at den offentlige samtalen om kunsten styrkes.

Heddadagene 2025

Scenekunstfestivalen Heddadagene er et dugnadsløft og et samarbeid mellom 36 scenekunstinstitusjoner som er medlemmer av NTO. Hver av de deltagende institusjonene bidrar med sine faglige og økonomiske ressurser, og inviteres til å delta med en eller flere forestillinger i programmet, som slik settes sammen på bakgrunn av de kunstneriske ledernes foretrukne bidrag fra eget repertoar.

Målet er å vise bredden og kvaliteten av scenekunsten som skapes over hele landet. Festivalen har på få år blitt en viktig møteplass for kunstnerisk og faglig utveksling i egen bransje og gir publikum muligheten til å se et bredt spekter av norsk scenekunst. Festivalens avsluttes med utdelingen av Heddaprisen.

Heddadagene gikk i juni 2025 av stabelen for syvende gang på NTOs medlemsteatre i Oslo. Festivalen fant sted fra tirsdag 10. til søndag 15. juni og samlet totalt 22.332 publikummere. Gjennom seks dager med forestillinger, bransjeprogram og sosiale arrangementer kunne publikum velge i totalt 55 produksjoner fordelt på 103 visninger/forestillinger, hvorav 9 var gjestespill fra andre kanter av landet enn Oslo, side om side med vertsteatrenes egne produksjoner. I tillegg kunne festivalen skilte med et bredt faglig program og tilby 39 ulike bransjearrangementer utover det kunstneriske programmet.

Heddaprisen 2025

Heddadagene ble tradisjonen tro avsluttet med utdelingen av Heddaprisene som for andre år på rad fant sted på Nationaltheatrets hovedscene. Prisutdelingen søndag 15. juni, som var den 27. i rekken, ble stødig ledet av skuespillerne Seda Witt og Petronella Barker med nærmere 800 publikummere til stede.

Nominasjonslisten ble offentliggjort 14. mai på en pressekonferanse på teateret under ledelse av prisutdelingens konferansierer. Samlet sett så juryens medlemmer i sesongen

Heine Avdal, Yukiko Shinozaki og Liv Hanne Haugen vant danseprisene i 2025.

2024/2025 rundt 200 forskjellige produksjoner over hele landet. I sin uttalelse til de 45 nominasjonene fordelt på 13 priskategorier pekte juryens fungerende talsperson Mode Steinkjer på at juryen gjennom sesongen har sett flere eksempler på at scenekunsten på sitt beste preger de store samtalene i og om tiden vi lever i.

Både pressekonferansen og festforestillingen ble strømmet, og det ble gjort live-intervjuer på rød løper og back-stage med nominerte og vinnere. Arrangementene fikk god oppmerksomhet i media og begge de riksdekkende TV-kanalene var til stede og rapporterte til sine nyhetssendinger.

Øverst: Jonas Benyoub og Astin Souleymane vant Heddapris for *Da vi var yngre*.
Nederst: Kåre Conradi, Huy Le Vo og Solrun Toft Iversen fra Den Nationale Scene gleder seg over nominasjonene.

Nettverk og kompetanse-utvikling

NTO har som mål å engasjere flest mulig av medlemmene i viktige bransjespørsmål og legger betydelige ressurser i å legge til rette for erfaringsutveksling og kompetanseheving. Foreningen tilbyr en rekke faglige og kollegiale møteplasser hvor nøkkelpersoner i organisasjonen får muligheten til å utvikle seg som profesjonelle arbeidsgivere og holde seg oppdatert om utviklingen i bransjen.

NTO har som mål å bidra til at medlemmene utvikler seg som profesjonelle arbeidsgivere og styrker sin kompetanse som formidlere av musikk og scenekunst. Vi jobber aktivt for å bygge og vedlikeholde ulike bransjennettverk og møteplasser på musikk- og scenekunstmrådet.

NTOs ledernettverk

Norsk teaterlederforum (NTLF) og NTO – musikk er viktige faglige og kollegiale nettverk under NTO, rettet mot henholdsvis kunstneriske og administrative ledere ved scene-kunstinstitusjoner som er medlem i NTO, og mot ledere ved foreningens musikk- og operavirksomheter.

NTOs styre vedtok i 2025 å åpne begge nettverkene til å kunne omfavne kunstneriske og administrative ledere ved alle NTOs medlemsvirksomheter på tvers av musikk

og scenekunst og slik sikre flere fellesarenaer på tvers av kunstform i NTO. Målet er å styrke samspillet mellom musikk- og scenekunstmedlemmene og sikre at alle deler av medlemsmassen får ta del i viktige faglige samtaler i regi av fellesskapet.

Som et resultat av dette gikk de to nettverkene i 2025 for første gang sammen om å invitere til felles vårseminar og høstseminar.

NTO – MUSIKK

Ledernettverket NTO – musikk har som formål å bidra til nettverksbygging og kompetanseutvikling gjennom seminarer og menings- og erfaringsutveksling om musikk-faglige og kulturpolitiske spørsmål. Forumet er også en innspillsarena for NTOs interessepolitiske arbeid.

NTO – musikk samler lederne til to seminarer i året, som utarbeides av et programråd/arbeidsutvalg utnevnt av NTOs styre. I tillegg inviteres lederen for Kringkastingsorkestret til seminarene. Fra tid til annen arrangeres også en felles studietur til utlandet.

NORSK TEATERLEDERFORUM

Norsk teaterlederforum (NTLF) er et ledernettverk og faglig møtepunkt for teatersjefer og direktører fra scene-kunstinstitusjonene som er medlemmer i NTO. Forumet har som formål å bidra til teaterledernes gjensidige forståelse og faglige utvikling gjennom menings- og erfaringsutveksling om scenekunsthaglige og interessepolitiske spørsmål. Forumet er også en innspillsarena for NTOs interessepolitiske arbeid.

Forumet samler kunstneriske ledere og direktører til to seminarer i året, som utarbeides av et programråd/arbeidsutvalg utnevnt av NTOs styre. Fra tid til annen arrangeres også en felles studietur til utlandet.

VÅRSEMINAR FOR NTOs LEDERNETTVERK

Vårseminaret for NTOs to ledernettverk fant sted 12. og 13. mars i Store Studio på NRK Marienlyst i Oslo, hvor Kringkastingsorkestret (KORK) holder hus.

Vertskapet ved kringkastingssjef Vibeke Furst Haugen ønsket velkommen og ga ordet videre til lederne i de to arbeidsutvalgene, Runar Hodne og Torunn Reigstad.

Seminarer besto deretter i all hovedsak av et to dagers arbeidsverksted i regi av Instituttet for Fremtidsforskning i København/Copenhagen Institute for Future Studies (CIFS) ved Niklas Larsen, Thor Svanholm og Mikkeline Lykkesfeldt.

Målet var blant annet å gi de kunstneriske lederne og direktørene nyttige verktøy for å utvikle et språk og en argumentasjon som griper musikkens og scenekunstens egenverdi i møte med de krevende omstendighetene flere institusjoner står i.

Hvordan kan ulike grupperinger i bransjen komme nærmere en felles forståelse av hvilke utfordringer og muligheter vi står overfor? Hvordan kan vi utvikle en skjerpet argumentasjon for kunstens verdi i et krevende offentlig ordskifte?

Deltakerne ble forhåndsinn delt i arbeidsgrupper, ledet av kapteiner og dokumentarister, og ble gjennom arbeidet kjent med et metodisk metaverktøy, som i lys av ulike fremtidsscenarioer, kan bidra til å bygge god internberedskap og motstandsdyktighet.

På seminarets andre dag orienterte også vertskapet ved Rolf Lennart Stensø, orkesttersjef i KORK, og Tor I. Hoel, prosjektdirektør for prosjekt Normannsløkka, om orkestrets plass i mediehuset NRK og kulturformidlingens plass i byutviklingen.

Workshop under vårseminaret for NTOs ledernettverk

HØSTSEMINAR FOR NTOs LEDERNETTVERK

Høstseminaret for NTOs to ledernettverk fant sted lunsj-til-lunsj fra onsdag 5. til fredag 7. november med Østfold Internasjonale Teater, Opera Østfold og Det Norske Blåseensemble som vertskap.

For å følge opp vårseminarets tematikker og gode samtaler ble det gjort plass til en felles seminardag i Fredrikstad torsdag 6. november, mens mer spissede samlinger fant sted dagen før og etter, henholdsvis 5. november for teaterlederne og 7. november for lederne i NTO – musikk.

På seminarets første dag i Fredrikstad ble teaterlederne blant annet invitert til å dele erfaringer med håndtering av krevende situasjoner i forbindelse med utfordrende programmering. Jørgen Knudsen, teatersjef ved Black Box teater, innledet om sine erfaringer rundt teaterets programmering av forestillingen *Dandyism*, og de reaksjonene som dette utløste i deler av den kongolesiske diasporaen i Norge. Ketil Kolstad, teatersjef ved Nordland Teater, ledet ordet.

Fellesdagen startet med en stedlig bolk hvor forsamlingen fikk en god innføring i aktuelle utfordringer og muligheter som møter kulturaktører i Fredrikstad og Halden, både gjennom de tre vertsinstitusjonenes presentasjoner, og gjennom en ekstern presentasjon fra Anne Berit Løland, tidligere administrativ leder ved Akademi for Scenekunst. Målet for denne seminardagen var å styrke musikk- og teaterledernes kompetanse og verktøy i det lokale politiske påvirkningsarbeidet i en krevende tid, især når de økonomiske rammevilkårene brått endres. Hva slags rolle kan vi spille og på hvilken måte kan vi være proaktive og påkoblet det politiske landskapet lokalt og regionalt, var blant spørsmålene som ordstyrer Morten Joachim Henriksen, teatersjef ved Haugesund Teater, stilte til deltakerne i panelsamtalen som fant sted etter lunsj.

PANELDELTAKERE:

- Åslaug Sem-Jacobsen, 1. nestleder i Telemark Senterparti og medlem av Senterpartiets sentralstyre. Tidligere kulturpolitisk talsperson og stortingsrepresentant.

- Ole-Henrik Holøs Pettersen, tidligere kultursjef i Fredrikstad kommune
- Janne Langaas, teatersjef Teater Manu
- Sten Cranner, styreleder i Blåseensemblet, tidligere VD og kunstnerisk leder Gøteborgs Symfoniker

Deretter fulgte en samtale med Helge Jordheim, professor i kulturhistorie og leder av Senter for global bærekraft ved Universitetet i Oslo, ledet av Camara Lundestad Joof, kunstnerisk leder ved Dramatikkens Hus.

På den siste seminardagen i Halden var fokuset blant annet status for operasamarbeidet og hvordan vi rigger oss som bransje for å produsere opera i hele landet. Eivind Gullberg Jensen, operasjef ved Bergen Nasjonale Opera og Randi Stene, operasjef ved Den Norske Opera & Ballett, inviterte til samtale om dette.

Outreach og publikumsutvikling var også temaer på dagsorden, med presentasjoner fra så vel Kilden Dialog ved Marie Teresie Sørensen, som fra Arktisk Filharmoni ved Ulrikke Benestad og Universitet i Tromsø ved Anita Salamonsen om samarbeidsprosjektet Relæxt.

Fra vårseminaret i NTOs ledernettverk

NTOs årsmøtedag

NTOs årsmøte og årsmøteseminar 2025 fant sted på Det Norske Teatret 7. april. Tema for seminaret var forholdet mellom kunst og demokrati i en samtid med økt polarisering og et skarpere ordskifte om kunst og kultur.

Seminarets to innledningsforedrag ble holdt av foreningens styreleder Bodil Kjelstrup og kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery (jf. s. 33). På programmet sto også to foredrag ved henholdsvis kritiker, litteraturviter og sosiologiprofessor Stefan Jonsson og idéhistoriker, forfatter og tidligere politisk rådgiver i Arbeiderpartiet Tarjei Skirbekk.

Jonsson foredro om kunstens og fantasiens betydning for muligheten til å skape likestilte og demokratiske samfunn gjennom kunstverkets evne til å introdusere nye måter å se verden på. Han pekte blant annet på at scenekunsten, gjennom å være performativ og relasjonell snarere enn representativ, tilbyr nye veier til kunnskap og åpner opp for handling så vel som motstand.

Skirbekk på sin side tok utgangspunkt i et Europa stilt overfor politiske kriser og så nærmere på hvilke krefter som legger premissene for den videre kursen når de moderate folkepartiene synes å være i fritt fall. Hva betyr det hvis velgerne mister troen på politikk, demokrati og medbestemmelse, var blant spørsmålene han stilte.

Med utgangspunkt i de to foredragene inviterte vi deretter til en samtale om hva et nytt politisk landskap vil kunne bety for vår hjemlige kulturbransje og det offentlige ordskiftet om kunst og kultur. Er tiden for bred, politisk konsensus om de lange linjene i kulturpolitikken forbi? Hvordan kan vi i så fall møte disse utfordringene og hvordan kan vi innrette vår argumentasjon?

PANELDELTAKERE:

- Runar Hodne, teatersjef Oslo Nye Teater
- Stefan Jonsson, professor og forfatter
- Tarjei Skirbekk, idéhistoriker og forfatter
- Anne Kathrine Slungård, direktør Trondheim Symfoni-orkester & Opera

Fra NTOs årsmøte 2025

Veileder for likestilling av personer med funksjonsnedsettelse

Vinteren 2025 utarbeidet NTOs administrasjon, sammen med en ressursgruppe fra medlemsinstitusjonene, en bransjeveileder for å styrke likestilling for personer med funksjonsnedsettelse i møte med institusjonene.

Veilederen, godkjent av NTOs styre medio mai, inngår i foreningens pågående arbeid med å sette mangfold på dagsorden i bransjen, og omfatter likestilling uavhengig av funksjonsevne for kunstnere, øvrige arbeids- og oppdragstakere og publikum.

Målet var å stimulere til økt inkludering ved å samle den erfaringsbaserte kunnskapen som allerede finnes i NTO-fellesskapet i ett felles inspirasjonsdokument, som den enkelte institusjon kan bruke som grunnlag for videre tilnærming til arbeidet med å gjøre egen virksomhet mer tilgjengelig for personer med funksjonsnedsettelse.

Skann QR-koden for å laste ned veilederen med klikkbare lenker.

KAPITTEL 1

Innledning

1

Norsk teater- og orkesterforening (NTO) tror på et mangfoldig, likestilt og sterkt kunst- og kulturliv. Vi ønsker å bidra til å senke barrierer som personer med funksjonsnedsettelse opplever i møte med musikk- og scenekunstinstitusjonene, slik at flere kan ta del i og oppleve levende musikk og scenekunst.

Foreningen har derfor utarbeidet et inspirasjonsdokument i form av en veileder til NTO-medlemmenes bruk. Målet er å fremme økt likestilling uavhengig av funksjonsevne i egen bransje, både på arbeidsplassen og blant publikum.

Bransjeveilederen som følger er ment å fungere som et felles rammeverk og mulig utgangspunkt for den enkelte virksomhets videre arbeid, og er utformet som et dynamisk dokument som kan oppdateres og justeres ved behov.

Dokumentet er utarbeidet av en ressursgruppe med representanter fra Arktisk Filharmon, Dansens Hus, DansiT, Det Norske Teatret, Rosendal Teater og Unge Viken Teater, med NTO som sekretariat og med tilslutning fra NTOs styre.

Fra intensjon til handling – hvordan komme i gang?

2

Det finnes mange ulike former for funksjonsnedsettelse, både synlige og usynlige, og mange måter å jobbe med økt representasjon og funksjonsmangfold på – både når det gjelder å bygge ned funksjonshemmende barrierer, det være seg fysiske hindre eller manglende tilgjengelighet – men også når det gjelder sosiale barrierer i form av holdninger, manglende tilrettelegging og diskriminering.

For noen virksomheter vil det være hensiktsmessig å starte med tiltak knyttet til organisasjonen som sådan, med fokus på det fysiske arbeidsmiljøet og ulike rekrutterings- og arbeidsprosesser, mens andre vil fokusere på selve kunsten og kunstnerne som jobber ved institusjonen og arbeide for økt bevissthet rundt kunstneriske prosesser og programmering. Atter andre vil i første omgang rette blikket mot publikum og søke å tilrettelegge for barrierefrie forestillinger/konserter og universell kommunikasjon.

Det viktigste er ikke å tilegne seg all kunnskap, eller å forsøke å løse alle utfordringer på én gang, men å komme i gang med konkrete oppgaver innenfor enkelte områder, så bygges kompetanse etter hvert.

Veilederen er bygget opp rundt fire, forslagsvise kjerneområder:

- **Barrierefrie lokaler**
- **Likeverdige arbeidsprosesser**
- **Tilgjengelige forestillinger/konserter og kunstneriske prosesser**
- **Universelt utformet kommunikasjon**

Hver og en av disse følges av et sett eksempler på konkrete tiltak og eksterne ressurser som gir mer utfyllende og detaljert informasjon.

Deretter følger forslag til mer strukturelle og bakenforliggende rammer for et inkluderende arbeid:

- **Hvordan sikre forankring, eierskap og kontinuitet?**
- **Samarbeid og kunnskapsdeling**

Helt til slutt følger en ressursbank. Denne er tenkt å kunne bygges ut og justeres fortløpende.

Hvordan jobbe med funksjonsmangfold – eksempler på tiltak

3

3.1. Barrierefrie lokaler

Universell utforming

Gjennomfør en grundig vurdering av lokale fasiliteter sammen med ansatte, tilknyttede kunstnere og publikum for å identifisere områder som trenger forbedringer med mål om å sikre tilgjengelighet for alle. Sørg for at ansatte har tilstrekkelig opplæring i hvordan man sikrer god tilgjengelighet.

Sjekk tilgjengeligheten når noe endres

Hvis en forestilling eller konsert innebærer bytte av inngang, publikumsflyt, informasjonsflyt e.l., er det viktig å sjekke at det fortsatt er god tilgang til aktiviteten for alle.

Bruk eksisterende verktøy for å komme raskt i gang

Norske kulturarrangører (NKA) og Kulturdirektoratet har gode sjekklister, verktøykasser og veiledere som lett kan tas i bruk. Disse gir tips til en rekke konkrete funksjoner, installasjoner o.l. som man bør undersøke ved egen virksomhet, f.eks. heiser, rullestolramper, dørstokker, tilgjengelige toaletter, lydforsterkning, punktskrift i heis, eller innendørs kommunikasjonsveier som ledelinjer og fysiske markeringer i gulvet.

- Sjekkliste for Tilgjengelighetsmerket – NKA
- Tilgjengelig arbeidsplass – Balansekunst
- Ressursbank – Kulturdirektoratet
- Bufdir

3.2. Likeverdige arbeidsprosesser

Ta vare på eksisterende mangfold

Gjennomfør individuelle samtaler med ansatte for å kartlegge behov for tilrettelegging, slik som fleksible arbeidstider, ergonomiske hjelpemidler eller fjerning av barrierer.

Løft hele laget – bygg kompetanse og bevissthet

Sett av tid til å søke nødvendig kunnskap og gi ansatte opplæring i universell utforming og tilrettelegging av arbeidsprosesser. Jobb aktivt med å øke bevisstheten om verdien av mangfold.

- Nettkurs om normer, likestilling og mangfold – Balansekunst

Gi rom for fleksibel tidsbruk

Vær bevisst på at tidsbruk kan variere, og gi mulighet til forberedelser og tid til prosessering av informasjon.

Utnevn ansvarlige og følg opp tiltak

Utnevn ansvarlige og følg opp tiltak Utpek en tilgangskoordinator, tilgjengelighetsansvarlig el.l. med ansvar for å følge opp tiltakene. Sett opp jevnlig evalueringsmøter for å vurdere fremdrift. Det kan være forskjellige modeller for hvordan man gjør dette, f.eks:

- Tilgjengelighet ved DansiT
- Avslappa spillested – Rosendal Teater

Rekrutter inkluderende – nå bredere og tenk nytt

Sørg for at stillingsannonser er tilgjengelige og inkluderende. Sørg for at informasjonen blir sendt ut utenfor lukkede fora, og vær oppmerksom på at tradisjonelle distribusjonskanaler gjerne når begrensede målgrupper. Oppsøk gjerne nye miljøer aktivt. Tilby alternative intervjuformater, som videointervjuer eller tilrettelagte fysiske møter.

3.3. Tilgjengelige forestillinger/ konserter og kunstneriske prosesser

Tilgjengeliggjør programmet

Tilby forestillinger, konserter og andre arrangement som er tilrettelagt for personer med ulike funksjonsnedsettelse, for eksempel gjennom synstolkning, teksting, hørselsstøtte, taktil kunst eller justert lyd- og lysbruk.

- Tegnspråklig tilbud til døve – Signo
- Universell utforming av teknologi – MediaLT
- Tilgjengelige arrangement – Balansekunst

Bli et Relæxt eller Avslappa spillested

- Relæxt – Hålogaland Teater
- Avslappa spillested – Rosendal Teater

Gi plass på scenen – og i hele organisasjonen

Jobb aktivt for å rekruttere mennesker med funksjonsnedsettelse, både på scenen som kunstnere, bak kulissene, på administrativt nivå og i ledende posisjoner. Samarbeid gjerne med kompanier som jobber med kunstnere med funksjonsnedsettelse. Sett f.eks. som mål å spørre etter tilgjengelighetsridere fra gjestende kunstnere. Læring fra disse kan videre implementeres i egen institusjon.

- Access rider – Unlimited
- Artists – Europe beyond access

Tilgjengeliggjør egne produksjonsprosesser

Bruk metoder for likeverdige arbeidsprosesser også i produksjonsprosesser for barrierefri deltakelse. Vektlegg verdien av individuelle bidrag, tidsperspektiv, kartlegging av behov, timeplan etter fleksible behov, evaluering av prosess o.a.

- Resources artistic practice – Europe beyond access
- Resources tool kit – Europe beyond access

3.4. Universelt utformet kommunikasjon

Gjør tilgjengelighet synlig – informer tydelig og bredt

Lag gjerne en egen seksjon på nettsiden med informasjon om tilgjengelighetstiltak, inkludert bilder og videoer som viser tilgjengelige fasiliteter. Sørg for at informasjon om tilgjengelighet og inkludering også er tydelig i annet informasjons- og markedsføringsmaterieil.

- Balansekunsts ressursbank

Kommuniser inkluderende – og nå ut til flere

Bruk et inkluderende språk, både internt og eksternt. Sjekk at hjemmesiden innfrir minstekrav eller bedre for universell utforming. Sørg for at informasjon om tilrettelegging er tilgjengelig på flere språk og i ulike formater (tekst, lyd og video).

- Ord og begreper – VI-Stiftelsen

KAPITTEL 4

Strukturelle forutsetninger for varig endring

4

For at arbeidet med økt tilgjengelighet og funksjonsmangfold skal gi varig effekt, er det viktig å sikre både organisatorisk forankring og gode samarbeid. I dette kapitlet finner dere forslag til hvordan virksomheten kan bygge interne strukturer, sette tydelige mål og hente inn ekstern kompetanse. Alt dette er ikke nødvendigvis første steg, men gjerne forutsetninger for at tiltakene skal kunne videreføres over tid.

4.1. Hvordan sikre forankring, eierskap og kontinuitet?

Involver de ansatte

Husk å involvere de ansatte tidlig i prosessen for å identifisere behov og ta vare på ildsjeler. Etabler gjerne en arbeidsgruppe med representanter fra ulike avdelinger og ansatte med egen erfaring med funksjonsnedsettelse. Dette sikrer gjennomføringsansvar, tverrfaglig forankring og systematisk kompetansebygging. For eksempel kan arbeidsgruppen arrangere månedlige møter for å diskutere fremdrift og utfordringer.

La ledelsen gå foran

Start med å sikre at ledelsen på alle nivåer er involvert i arbeidet. Dette kan f.eks. gjøres ved å inkludere funksjonsmangfold som en del av organisasjonens verdigrunnlag og strategiske mål.

Gi arbeidet ressurser

Sett av en egen post i budsjettet for arbeid med økt tilgjengelighet og funksjonsmangfold, slik at arbeidet kan forankres på lang sikt.

4.2. Samarbeid og kunnskapsdeling

Tydelige målsettinger

Vær tydelig på hvilket satsingsområde dere har valgt å jobbe med. Sett konkrete og målbare mål, som f.eks. å gjennomføre minst én tilrettelagt forestilling/konsert per sesong eller ansette et visst antall personer med funksjonsnedsettelse innen en gitt tidsramme.

Søk støtte – få fart på arbeidet

Kartlegg støtteordninger og søk tilskudd for finansiering av tilgjengelighetstiltakene for å få fart på arbeidet.

- Balansepotten
- NAV

Lær underveis – og tilpass etter behov

Evaluer effekten av tiltakene og tilpass tiltak etter behov, basert på tilbakemeldinger fra ansatte/frilansere, gjester og publikum. Vær en «lærende organisasjon» som verdssetter videre læring også etter at tiltak er igangsatt.

Lytt til erfaring – involver de som vet mest

Inviter eksterne eksperter, for eksempel mennesker med funksjonsnedsettelse, funksjonshemmede interesseorganisasjoner eller forskningsmiljøer, til å gi innspill på tiltak og evaluering av arbeidet som gjøres.

Søk lokale samarbeidspartnere

Samarbeid gjerne med andre kulturvirksomheter i samme by eller region for å dele ressurser og kunnskap, samt koordinere felles initiativ for økt tilgjengelighet og funksjonsmangfold. Snakk gjerne høyt om hva dere gjør for slik å tiltrekke dere flere samarbeidspartnere.

Inspirer andre i feltet

Del informasjon, erfaringer og beste praksis med relevante nettverk og virksomheter. Diskuter tiltak, utfordringer og løsninger som fungerer i praksis. Del gjerne i fora som handler om musikk- og scenekunstfeltet eller om kulturbransjen mer generelt, som f.eks. under Heddadagene, Kulturytring Drammen eller andre relevante konferanser og seminarer, og ikke bare ved spesifikke inkluderingsarrangement.

KAPITTEL 5

Ressursbank

5

Kilder og faglige ressurser

Disse lenkene gir bakgrunnsinformasjon, statistikk og verktøy knyttet til funksjonsmangfold og tilgjengelighet:

- Bufdir – Begreper og kunnskapsgrunnlag om funksjonsnedsettelse
- Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO)
- Unge funksjonshemmede – Interesseorganisasjon og kunnskapsressurser
- NRKs ordliste for funksjonsmangfold
- Arrangørwiki – NKA
- Disability Arts Online
- Europe Beyond Access
- Unlimited: Resources

Relevante lover og regelverk

Oversikt over lovverk som er viktige i arbeidet med tilgjengelighet og likestilling:

- FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD)
- Likestillings- og diskrimineringsloven
- Forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser mv. – §2-4 Tilrettelegging

Tenk helhetlig!

Når dere har kommet i gang; la inkluderingsperspektivet bli en naturlig del av hverdagen.

Skann QR-koden for å laste ned veilederen med klikkbare lenker.

NTO-seminarer under Heddadagene

NTO inviterte til tre åpne fagseminarer/debatter under Heddadagene 2025. Alle arrangementene henvendte seg både til de kunstneriske og administrative lederne ved musikk- og scenekunstinstitusjonene, og deres kommunikasjonsmedarbeidere, produsenter og andre interesserte.

KULTURPOLITISK FORMIDDAG

Torsdag 12. juni var det igjen tid for Kulturpolitisk formiddag, denne gangen med tittelen *Kunstutdanning i fritt fall?* Sammen med Creo – forbundet for kunst og kultur inviterte vi til en samtale om forholdet mellom kunnskapspolitikk og kulturpolitikk i lys av det siste årets dramatiske endringer for utdanningen av kunst- og kulturarbeidere i Norge, med vedtak om nedleggelser av både Akademi for scenekunst ved Høgskolen i Østfold og kirkemusikkutdanningen ved NTNU friskt i minnet.

I kunst- og kulturfeltet vil mange si at nedleggingene av de to nevnte utdanningene var en varslet konsekvens av Utsynsmeldingens retningsvalg og den påfølgende endringen i finansieringssystemet for høyere utdanning. Hva sier så beslutningstakerne, var blant våre spørsmål. Vil vi nå se at ressurskrevende kunstutdanninger nedprioriteres og i verste fall nedlegges? Eller fins det tilgjengelige mekanismer som kan motvirke dette?

Innledninger og samtale ved:

- Nora Bilalovic Kulset, instituttleder v/Institutt for musikk, NTNU
- Christina Lindgren, Professor of Performing Arts med spesialisering i kostymedesign v/Stockholms Konsthögskola, samt medlem av Utvalg for scenekunstutdanninger i Creo
- Marianne Skjulhaug, rektor v/Kunsthøgskolen i Oslo
- Torstein Tvedt Solberg, stortingspolitiker for AP
- Grete Wold, stortingspolitiker for SV

Moderator: Morten Gjeltén, direktør i NTO

FUNKSJONSMANGFOLD PÅ MUSIKK- OG SCENEKUNSTINSTITUSJONENE

Det andre seminaret som fant sted etter lunsj torsdagen midt i festivaluken var viet til tematikken *Funksjonsmangfold på musikk- og scenekunstinstitusjonene*. Dette var del to av en seminarrekke på tre, hvor den første fant sted i 2024.

Sammen med Skuespiller- og danseralliansen, DansiT Koreografisk senter og CODA Oslo International Dance Festival så vi denne gangen nærmere på hvordan de kunstneriske lederne og deres avdelinger tilrettelegger for økt funksjonsmangfold på eget hus. Hvilke interne mål er satt og hvilke konkrete grep er tatt for at institusjonen skal oppleves tilrettelagt og likestilt for ansatte så vel som publikum? Hvilke erfaringer har man gjort, og hvilken betydning har resultatet fått for institusjonen i sin helhet? Vi samlet først et knippe innledere fra NTOs medlemsinstitusjoner som delte sine konkrete erfaringer innenfor ulike ansvarsområder som ledelse og HR, kommunikasjon og språk, produksjon og arbeidsprosesser. Deretter delte vi forsamlingen inn diskusjonsgrupper for kollegial erfarings- og kunnskapsutvikling med utgangspunkt i bransjeveilederen for økt funksjonsmangfold som NTO lanserte samme dag.

Innledninger/case-presentasjoner ved:

- Kjersti Horn, teatersjef Det Norske Teatret
- Alexander Roberts, teatersjef Rosendal Teater
- Tomas Kold, markedsansvarlig i Teater Manu
- Arnhild Staal Pettersen og Betty Nilsen, hhv. kunstnerisk og daglig leder og tilgangskoordinator DansiT – koreografisk senter

Ordstyrer: Stine Nilsen, kunstnerisk leder Dansens Hus

Fra NTOs seminar om funksjonsmangfold på musikk- og scenekunstinstitusjonene under Heddadagene

SCENESAMTALER – LIVE FRA HEDDADAGENE

På invitasjon fra NTO samlet nettstedsskriftet Scenekunst.no lørdag 14. juni et panel av scenekunstkritikere til liveinnspilling av podkasten *Scenesamtaler – live fra Heddadagene* for å diskutere årets Heddanominasjoner. Gjennom en time i Bikuben på Det Norske Teatret ble kunstnerisk kvalitet i norsk scenekunst og vurderingen av den satt under lupen.

Hvilke betraktninger gjorde kritikerne seg rundt Heddajuryens nominasjonsliste? Hvilke tendenser for norsk scenekunst kunne de lese ut av listene, og hadde panelet noen favoritter fra det siste året som juryen hadde oversett?

Podkastpanelet:

- Julie Rongved Amundsen, deltakende moderator og redaktør i Scenekunst.no
- Hedda Fredly, scenekunstkritiker Periskop og førstelektor i drama, Høgskolen i Innlandet
- Anette Therese Pettersen, scenekunstkritiker Morgenbladet, Shakespeartidsskriftet, Scenekunst.no
- Per Christian Selmer-Anderssen, scenekunstkritiker Aftenposten

Årlig audition

Arrangementet *Årlig audition for nyutdannede og etablerte skuespillere med annen bakgrunn enn Kunsthøgskolen i Oslo* fant tradisjonen tro sted i Riksteatret lokaler i Nydalen i Oslo i november.

Arrangementet er et årlig samarbeid mellom Norsk Skuespillersenter, Norsk Skuespillerforbund, Riksteatret og NTO. Årlig audition gir både unge og etablerte skuespillere en mulighet til å presentere seg for potensielle arbeidsgivere. Et profesjonelt bransjepublikum bestående av teatersjefer, instruktører, dramaturger, film- og TV-produsenter, castingbyråer og andre som arbeider profesjonelt med skuespillere inviteres alltid til arrangementet.

Uttakskomiteen består av en representant fra Norsk skuespillersenter, en representant fra Norsk skuespillerforbund og en representant fra NTO.

Pilotprosjekt for digitalt innholdsarkiv

Musikkmedlemmene i NTO fortsatte i 2025 samarbeidet rundt et mulig felles innholdsarkiv for trygg lagring av digital kulturarv, samt en portal med søkbar metadata som muliggjør integrasjoner med tredjepart.

Prosjektet er forankret i Kilden teater og kulturhus sitt eget arbeid for økt digital tilgjengelighet.

Scenekortet

Scenekortet administreres av NTO og distribueres til ansatte på scenekunstinstitusjonene som er tilsluttet NTO. Kortet gir rett til rabatterte billetter på alle disse institusjonene, og stimulerer til at de ansatte ved teatrene ser forestillinger ved andre teatre.

I tillegg distribuerer og bekoster en rekke bransjeorganisasjoner og forbund kortet til sine medlemmer og/eller ansatte. I 2025 ble arbeidet med å forbedre vilkårene i kortet gjenopptatt, etter påtrykk fra blant annet Norsk Skuespillerforbund. Dette arbeidet fortsetter inn i 2026.

Bransjesamarbeid

NTO er medlem av og deltaker i flere nasjonale og internasjonale nettverk og samarbeidsprosjekter, og foreningen samarbeider med en rekke ulike organisasjoner innenfor kunst- og kulturfeltet.

Klimaarbeid

NTO er opptatt av kompetansedeling, og temaet bærekraft er ofte på dagsorden på nettverkssamlinger og møteplasser i foreningens regi.

Arbeidet med å lage en norsk versjon av The Theatre Green Book (TGB), samt å etablere et norsk TGB-nettverk fortsetter inn i 2026.

NTO har partnerskapsavtale med Green Producers Club. Avtalen innebærer blant annet at NTOs medlemmer får rabatt på lisens av måle- og rapporteringsverktøyet Green Producers Tool.

NTO ble medio november sertifisert som Miljøfyrtårn. Sertifiseringen innebærer at NTO oppfyller krav til systematisk miljøriktig drift, inkludert tiltak innen energi, avfall, innkjøp, transport og arbeidsmiljø.

Videre innebærer ordningen en forpliktelse til å utarbeide årlig klima- og miljørapport og til å arbeide systematisk med kontinuerlig forbedring. Gjennom dette sikres det at NTO jobber langsiktig med forbedring av miljøprestasjoner, samtidig som sertifikatet gir dokumentert bevis på at organisasjonen tar miljøansvar.

Skuespiller- og danseralliansen

Skuespiller- og danseralliansen (SKUDA) er et bransje-initiativ på scenekunstmrådet og eies av Norske Dansekunstnere, Norsk Skuespillerforbund og Norsk teater- og orkesterforening. Driften er finansiert med tilskudd fra Kulturdepartementet. SKUDAs hovedoppgave er å være arbeidsgiver for skuespillere og dansere mellom deres ansettelser og oppdrag hos andre arbeids- og oppdragsgivere, og slik sikre frilansskuespillere- og dansere rettigheter og inntekter mellom eksterne tilsettingsforhold og oppdrag.

Skuespiller- og danseralliansen skal legge til rette for ekstern sysselsetting og arbeide for kompetanseoppbygging og kunnskap om scenekunstens vilkår. Pr. 31.12.2025 hadde SKUDA 107 ansatte kunstnere.

Nordiske og internasjonale nettverk

NTO er medlem av og deltaker i utvalgte nordiske og internasjonale nettverk som blant annet bidrar til å gi foreningen et innblikk i den kulturpolitiske, kunstneriske og mediemessige situasjonen i våre nordiske og europeiske naboland, og som gjennom sine konferanser bidrar til viktig kompetanseheving og kunnskapsdeling i feltet.

NORDISK ORKESTERKONFERANSE

Den 48. nordiske orkesterkonferansen fant sted 7. – 9. oktober i Sønderborg, Danmark med Sønderjyllands Symfoniorkester som vertskap.

Nordisk orkesterkonferanse er en årlig foreteelse som går på rundgang mellom de nordiske landene og ulike vertskapsbyer- og orkestre. Konferanse har lange tradisjoner som et viktig faglig møtepunkt, hvor ledere av opera- og orkesterinstitusjoner i Norden kan møtes og utveksle kunnskap og verdifulle erfaringer på tvers av landegrensene.

Temaer som ble belyst og diskutert i 2025 var blant annet hvorfor det er viktig å styrke det nordiske samarbeidet, hvordan publikumsutvikling kan bidra til organisasjonsendring og hvordan bred folkelig forankring av klassisk musikk og klassiske konserter kan kombineres med høy kunstnerisk kvalitet.

NORDISK TEATERLEDERRÅD

Nordisk teaterlederråd består av representanter fra de nordiske bransjeorganisasjonene på scenekunstmrådet:

- Dansk Scenekunst
- Finlands Teater og Finlands Teaterchefforbund
- Svensk Scenkonst
- Norsk teater- og orkesterforening
- The National Theatre of Iceland

Rådets hovedoppgave er å være et ledernetttverk og møtested hvor det utveksles informasjon om kunstneriske, politiske og økonomiske sider ved det nordiske scene-kunstfeltets utvikling.

Teaterlederrådets styre består av to medlemmer fra hvert land og utpekes av hvert lands organisasjoner. Hvert land forventes å la seg representere ved en teatersjef/kunstnerisk leder og en direktør eller annen medarbeider fra det respektive lands bransjeorganisasjon.

Styret samles i utgangspunktet på forskjellige teatre i Norden to ganger i året. De nordiske organisasjonene har vært i jevn kontakt med hverandre i løpet av året, og var samlet til møter i Helsinki og Bergen.

– Det er så kjærkomment å kunne dele erfaringer og legge felles strategier for en sterk teaterbransje i Finland, Norge, Sverige, Danmark og Island. Vi trenger å mobilisere styrke på tvers av landegrensene i disse dager, og jeg tør si på vegne av denne gjengen at vi tror på scenekunstens samlende kraft, sa teatersjef Solrun Toft Iversen da hun tok imot den nordiske delegasjonen sammen med vår direktør Morten Gjeltén i Bergen høsten 2025.

NORDIC AMBITIONS

Nordisk teaterlederråd lanserte i 2025 den tredje runden av mentorprogrammet Nordic Ambitions ved hjelp av midler fra Nordisk kulturfond.

Programmet er skreddersydd for kunstneriske ledere ved de nordiske scenekunstinstitusjonene og er et samarbeid mellom de nordiske bransjeorganisasjonene på teaterområdet. Målet er å bidra til kompetanseutvikling i det nordiske scenekunstheltet, utvikle gode samarbeidsflater og styrke nettverkene mellom de nordiske scenekunstinstitusjonene.

De norske deltagerne var:

- Kristian Seltun, teatersjef Nationaltheatret – mentor
- Ådne Sekkelsten, Kloden Teater – mentor
- Kristin Solberg, teatersjef Årjelhaemien teater – mentee
- Katinka Rydin, teatersjef Vega Scene, mentee

Nordic Ambitions ble i 2025-2026 koordinert av Dansk Teater.

PEARLE*

NTO er medlem av det europeiske bransje- og arbeidsgivernetverket Pearle* – Performing Arts Employers Associations League Europe, som samler arbeidsgivere og produsenter på musikk- og scenekunstmrådet.

Pearle* har hovedsete i Brussel og er anerkjent som formell arbeidsgiverpart i EU-systemet. Organisasjonen overvåker og gir uttalelser på alle politikkområder som direkte eller indirekte berører vilkårene for institusjoner innenfor musikk og scenekunst i Europa.

Gjennom Pearle* er NTO engasjert i kompetansedeling og felles politikkutvikling i erkjennelse av at et internasjonalt orientert kulturliv må fokusere på samarbeid og overnasjonale løsninger.

Organisasjonen har som regel to store konferanser i året, hvor representanter fra de over 40 medlemsorganisasjonene deltar. Vårkonferansen ble arrangert i Athen i juni, mens høstkonferansen fant sted i Linz i Østerrike i november.

WORLD EXPRESSION FORUM

Den fjerde konferansen i regi av World Expression Forum (Wexfo) ble arrangert i Lillehammer i mai 2025. Etter initiativ fra Den norske Forleggerforeningen ble World Expression Forum formelt stiftet i Oslo 20. august 2021, med NTO blant stifterne.

Forumet har ambisjoner om å spille en viktig rolle for ytringsfriheten med årlige arrangementer.

NTOs direktør ledet i 2025 Wexfos valgkomite.

SAFEMUSE

NTO er medlem av organisasjonen Safemuse – Safe Havens for Artists – en ideell og uavhengig forening som jobber for å etablere og styrke arbeidsmulighetene til truede og forfulgte kunstnere over hele verden gjennom å gi dem et trygt sted å bo og arbeide i et fastsatt tidsrom. Foreningen har til formål å fremme ytringsfriheten, forsvare demokratiske verdier og fremme internasjonal solidaritet i kunstlivet.

NORSK PUBLIKUMSUTVIKLING

NTO er medlem av Norsk publikumsutvikling (NPU) – en nasjonal medlemsorganisasjon som har som formål å styrke kunstens og kulturens posisjon i samfunnet gjennom økt publikumskompetanse.

NPUs kjernevirksomhet er kunnskapsproduksjon, strategisk bistand og analyseverktøy som bidrar til styrket publikumsutvikling og forretningsutvikling i sektoren.

Pelléas og Mélisande, Bergen Nasjonale Opera i samarbeid med Musikkelskapet Harmonien og Edvard Grieg Korene | Foto: Monika Kolstad

Rollen som arbeidsgiver

NTO jobber for å styrke medlemmenes kompetanse i arbeidsgiverspørsmål og forhandler frem avtaler og fellesløsninger for medlemmene når det er hensiktsmessig.

Foreningen forhandler eller utarbeider blant annet frem avtaler, fellesløsninger og bransjestandarder på følgende områder:

- Pensjon
- Overenskomster med ulike kunstnerforbund, opphavsrettsorganisasjoner og andre
- Forsikringsavtaler for ansatte
- Hotellavtaler for ansatte

NTO er tilsluttet den europeiske arbeidsgiverorganisasjonen PEARLE* som er formell arbeidsgiverpart i EU-systemet.

Forhandlinger

NTO samarbeider i Norge med Arbeidsgiverforeningen Spekter. For de virksomhetene som er medlem i både NTO og Spekter ligger forhandlingsansvaret for teatrene hos Spekter. For orkestrene og Den Norske Opera & Ballett forhandles B-delen virksomhetsvist under Spekter.

NTO gjennomfører selv forhandlinger med de forbund/organisasjoner som ikke har hovedavtale med Spekter, det vil si med oversettere og komponister, samt opphavsrettsorganisasjoner som TONO og Norsk forening for komponister og tekstforfattere (NOPA).

En rekke organisasjoner på kulturfeltet, deriblant NTO og Spekter, samlet seg i 2025 i et felles forhandlingsutvalg for å møte det mange opplevde som urovekkende signaler fra TONO. Disse forhandlingene fortsatte inn i 2026.

Pensjonsavtaler

NTO tilbyr medlemmene bransjeavtaler for henholdsvis innskudds- og hybridpensjon. Avtalene reforhandles jevnlig og for tiden er følgende selskaper valgt som leverandører:

- Gjensidige pensjonsforsikring for bransjens innskuddspensjonsordning
- Storebrand for bransjens hybridpensjonsordning

Sagaen om Isfolket, Nationaltheatret | Foto: Lars Opstad

Styrets melding

2025 har vært et år preget av viktige kulturpolitiske prosesser med betydning for den nasjonale infrastrukturen for musikk og scenekunst. Styrets arbeid har særlig vært knyttet til tre hovedområder: kunstens plass i totalberedskapen, utviklingen av institusjonsøkonomien og prinsipielle spørsmål om finansieringssystem og organisering.

Kunst og beredskap

I oppfølgingen av Totalberedskapsmeldingen har NTO løftet frem kunst- og kulturinstitusjonenes rolle som en del av samfunnets sivile motstandskraft. Sterke og uavhengige institusjoner er en del av den demokratiske infrastrukturen, forankret i Grunnloven § 100 og den nye kulturloven.

Styret har understreket at robust beredskap forutsetter robuste institusjoner. Kunst og kultur bidrar til ytringsfrihet, kritisk refleksjon og fellesskap – verdier som er særlig viktige i en tid preget av geopolitisk uro og et mer sammensatt informasjonslandskap. Dette perspektivet har vært en gjennomgående ramme for styrets arbeid gjennom året.

Institusjonsøkonomien

Behandlingen av statsbudsjettet for 2026 markerte et viktig taktskifte etter flere år med realnedgang. Den reelle lønns- og priskompensasjonen som ble lagt inn, var nødvendig. Samtidig er det styrets vurdering at mange institusjoner fortsatt er preget av et tiår med akkumulert underfinansiering.

Styret har derfor arbeidet for at styrkingen må følges opp over tid, slik at institusjonene får den økonomiske forutsigbarheten som kreves for å ivareta kunstnerisk kvalitet, langsiktig planlegging og et bredt publikumstilbud i hele landet.

Finansieringssystem og struktur

Høringen av NOU 2025:7 *Musikklandet* har vært en sentral sak i 2025. Utredningen synliggjør på en viktig måte musikkens betydning for mennesker og samfunn og gir et styrket kunnskapsgrunnlag for kulturpolitikken.

Samtidig har styret vært tydelig på betydningen av å bevare og videreutvikle et finansieringssystem som sikrer sterke og selvstendige institusjoner med forutsigbare rammer. Institusjonene utgjør en vesentlig del av den nasjonale infrastrukturen for kunst og kultur, og deres rolle må ses i sammenheng med armlengdeprinsippet og behovet for spredt kunstfaglig beslutningsmyndighet. Styret har i denne sammenheng også arbeidet med spørsmål knyttet til kulturmoms og arbeidslivsreguleringer, som har direkte betydning for både institusjonenes bærekraft og kunstnerøkonomien.

Veien videre

2025 har vist at kulturpolitikken står overfor grunnleggende avveininger om struktur, ansvar og prioriteringer. I en tid hvor demokratiske institusjoner internasjonalt er under press, er det avgjørende å sikre sterke, uavhengige og varige kunst- og kulturinstitusjoner.

Styret vil videreføre arbeidet for bærekraftige rammevilkår, forutsigbar finansiering og en tydelig forankring av kunstens rolle i samfunnets demokratiske og beredskapsmessige infrastruktur. Målet er å sikre et mangfoldig og robust musikk- og scenekunsthelt i hele landet.

Økonomi og administrasjon

Årsregnskapet for 2025 er gjort opp med et underskudd på kr. 495.663. Foreningens egenkapital utgjør etter dette kr. 2.179.662. Styret mener at årsregnskapet gir et riktig bilde av NTOs eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Medlemskontingenten styret kalte inn i 2025 var på 0,25 % av medlemmenes offentlige støtte. Det er initiert en gjennomgang av foreningens økonomi i 2026 for å finne en langsiktig bærekraftig balanse mellom kostnader og inntekter.

NTO har ved utgangen av 2025 fire fast ansatte. Eksterne konsulenter benyttes når sakskomplekset krever det og økonomien tillater det. Styret har i 2025 hatt 9 møter, hvorav 4 ble gjennomført digitalt. Styremedlemmer i NTO mottar ikke honorar. Ved utgangen av 2025 var tre av fire ansatte i NTO kvinner. I styret var det 4 menn og 5 kvinner. Av varamedlemmene var 2 menn og 2 kvinner.

Arbeidet med å etablere rutiner og rapportering med det mål for øye å redusere klimabelastningen som følge av foreningens arbeid fortsetter. Som en del av dette arbeidet ble foreningen i 2025 miljøfyrtårnsertifisert. Foreningens arbeidsmiljø betegnes som godt, og styret vil uttrykke anerkjennelse for administrasjonens arbeid i 2025.

Oslo, 2. mars 2026

Bodil Kjelstrup (leder)

Audun Hasti

Anne Kathrine Slungård

Solrun Toft Iversen (nestleder)

Marta Færevaaag Hjelle

Sunniva Steine

Geir Bergkastet

Frank Jørstad

Kristian Lykkeslet Strømskag

Organisasjonen NTO

Styrets sammensetning

NTO har en representativ beslutningsstruktur med et styre som i størst mulig grad speiler medlemsmassen. Alle foreningens prinsipielle standpunkter, interessepolitiske synspunkter og andre viktige avgjørelser behandles av NTOs styre på vegne av medlemmene.

Styret består av teatersjefer, direktører, orkestersjefer og styreledere fra NTOs medlemsorganisasjoner. Det teller ni faste styremedlemmer og fire numerisk valgte varamedlemmer, og representerer en fjerdedel av medlemsmassen.

I sammensetningen av styret legges det blant annet vekt på mangfold/ulikhet på virksomhetsnivå, kontinuitet og fornyelse, samt at man er motivert for å fremme fellesskapets interesser.

Styret velges av årsmøtet etter innstilling fra valgkomiteen. Styreperioden er ett år, og styret avholder minimum seks møter årlig.

Valgkomiteen

Ved årsmøtet 2025 fikk valgkomiteen i NTO følgende sammensetning:

Mathis Junker Gran, direktør Teater Innlandet

Ane Carmen Roggen, direktør Riksscenen

Ådne Sekkelsten, teatersjef Kloden teater

Retningslinjer for valgkomiteens arbeid er vedtatt av årsmøtet og inngår som vedlegg til vedtektene (jf. s. 82).

Styret 2025–2026

Bodil Kjelstrup (styrets leder)
direktør Hålogaland Teater
Foto: Knut Aaserud

Solrun Toft Iversen (nestleder)
teatersjef Den Nationale Scene
Foto: Poul Iversen

Geir Bergkastet, administrerende direktør Den Norske Opera & Ballett
Foto: Agnete Brun

Audun Hasti, styreleder Stiftelsen Musikkelskapet Harmonien
Foto: EGD

Marta Færevaa Hjellev
direktør Nationaltheatret
Foto: Lars Gunnar Liestøl

Frank Jørstad
teatersjef Kvääniteatteri

Anne Kathrine Slungård, administrerende direktør Trondheim Symfoniorkester & Opera | Foto: Ole Herman Andersen/TSO

Sunniva Steine
direktør Oslo Nye Teater
Foto: Tale Hendnes/Dansens Hus

Kristian Lykkeslet Strømskag
teatersjef Teatret Vårt
Foto: Teatret Vårt

Numeriske varamedlemmer:

Runar Hodne
teatersjef Oslo Nye Teater
Foto: Lars Opstad

Arne Fagerholt
teatersjef Turnéteatret i Trøndelag
Foto: Øyvind Malum

Torunn Reigstad
orkesttersjef Arktisk Filharmonisk orkester
Foto: Marius Fiskum

Wenche Viktorsdatter Paulsen
teatersjef Riksteatret
Foto: Stephan Mehl

Råd og utvalg

NTO er opptatt av å involvere medlemmene i bredden av foreningens arbeidsområder. I tillegg til styret er medlemmene representert i en rekke interne og eksterne utvalg, styrer, juryer og komiteer som NTOs organer oppnevner representanter til.

Heddakomiteen

Heddakomiteen har det overordnede faglige ansvaret for Heddaprisen og Heddadagene. Komiteen vurderer overordnede spørsmål om festivalen og prisens formål og innretning, inkludert omfang, representativitet, eierskap, finansiering og samarbeidspartnere.

Heddakomiteen har ansvar for å oppnevne Heddajuryen, utarbeide juryens retningslinjer, vurdere tildelingskriterier, justere priskategorier, samt eventuelt kåre vinner av Heddakomiteens ærespris.

Komiteen består av fem medlemmer som alle oppnevnes av NTOs styre for ett år av gangen og fungerer frem til sesongens prisutdeling. I sammensetningen tas det hensyn til eierskap, kompetanse, representativitet og bransjeforankring. Komiteen kan også inkludere ekstern representasjon, det vil si medlemmer som ikke representerer noen av NTOs medlemsvirksomheter.

MEDLEMMER I HEDDAKOMITEEN 2025/2026

Ved NTOs styremøte 20. mai 2025 fikk Heddakomiteen følgende sammensetning:

Nora Evensen (leder),
teatersjef Brageteatret

Elisabeth Egseth Hansen,
teatersjef Trøndelag Teater

Runar Hodne
teatersjef Oslo Nye Teater

Frank Jørstad, teatersjef Kvääniteatteri

Stine Nilsen, kunstnerisk og daglig
leder Dansens Hus

Nora Evensen
Foto: Shad Madian

Heddajuryen

Heddajuryen er en selvstendig fagjury som hvert år nominerer og vurderer kandidater til Heddaprisen. Juryen skal prioritere oppsetninger ved NTO-teatre som betaler kontingent til Heddaprisen, men har anledning til å inkludere øvrig profesjonell virksomhet.

Juryen består av ni personer oppnevnt av Heddakomiteen. Ved oppnevning legges det vekt på kunstfaglig tyngde og bredde, samt alminnelige kriterier for representativitet som alder, kjønn, geografisk spredning og kulturell bakgrunn.

Hvert jurymedlem oppnevnes for to år i en rullerende ordning, med mulighet for ett års forlengelse.

HEDDAJURYEN VED PRISUTDELINGEN 2025

Andreas Wiese (juryens talsperson),
teater- og litteraturkritiker

Kjetil Bang-Hansen, regissør, skuespiller

Rania Broud, dramaturg, kritiker,
regissør

Anne Grete Eriksen, koreograf, professor
i koreografi Kunsthøgskolen i Oslo

Anki Gerhardsen, frilans teateranmelder
og journalist, mediekritisk spaltist
i Aftenposten, prosjektleder i Barents
Press

Charlotte Myrbråten, scenekunstkritiker
Bergens Tidende og Klassekampen

Marte Reithaug Sterud, danser,
koreograf, skribent

Mode Steinkjer, kulturelledende og
teateranmelder i Dagsavisen

Aksel Dalmo Tollåli, musikk- og
musikkteaterkritiker Aftenposten og
Scenekunst.no

Arbeidsutvalget i Norsk teaterlederforum

Seminarer og andre faglige samlinger for NTOs ledernetttverk Norsk teaterlederforum (NTLF) utarbeides av et programråd/arbeidsutvalg i nær dialog med NTOs administrasjon.

Arbeidsutvalget (AU) 2025/2026 for Norsk teaterlederforum ble valgt av NTO-styret 20. mai 2025. Utvalget består av fem medlemmer som velger sin egen leder på sitt første, konstituerende møte.

I sammensetningen av arbeidsutvalget legges det blant annet vekt på mangfold og ulikhet på virksomhetsnivå. Videre etterstrebes det balanse mellom kontinuitet, for å sikre erfaring og kompetanse, og fornyelse, for å sikre at flest mulig stemmer over tid har innflytelse over hvilke temaer som står på dagsorden for menings- og erfaringsutveksling i forumet.

Runar Hodne | Foto: Lars Opstad

NTLFS ARBEIDSUTVALG 2025/2026

Runar Hodne (leder), teatersjef Oslo
Nye Teater

Vilde Broen, administrativ leder Østfold
Internasjonale Teater

Ellen Math Henriksen, direktør
Rogaland Teater

Morten Joachim Henriksen, teatersjef
Haugesund Teater

Ketil Kolstad, teatersjef Nordland
Teater

Arbeidsutvalget i NTO – musikk

Seminarer og andre faglige samlinger for NTOs ledernetverk NTO – musikk utarbeides av et programråd/ arbeidsutvalg i nær dialog med NTOs administrasjon.

Arbeidsutvalget (AU) 2025/2026 for NTO – musikk ble valgt av NTO-styret 20. mai 2025. Utvalget består av fire medlemmer som velger sin egen leder på sitt første, konstituerende møte.

I sammensetningen av arbeidsutvalget legges det blant annet vekt på mangfold og ulikhet på virksomhetsnivå. Det etterstrebes balanse mellom kontinuitet, for å sikre erfaring og kompetanse, og fornyelse, for å sikre at flest mulig stemmer over tid har innflytelse over hvilke temaer som står på dagsorden for menings- og erfaringsutveksling i forumet.

NTO – MUSIKKS ARBEIDSUTVALG 2025/2026

Torunn Reigstad (leder), orkestersonjef Arktisk Filharmon

Ragnar Christensen, direktør Stavanger Symfoniorkester

Pål Scott Hagen, operasjonjef Østfold Opera

Pål Svendsberget, direktør Kristiansand Symfoniorkester / Kilden teater og konserthus

Torunn Reigstad, leder i NTO – musikk
Foto: Marius Fiskum

Solrun Toft Iversen
Foto: Sebastian Dalseide

Nordisk teaterlederråd

Norske representanter 2025:

Solrun Toft Iversen, teatersjef Den Nationale Scene

Morten Gjeltén, direktør NTO

Programrådet for Nordisk orkesterkonferanse

Norske representanter 2025:

Torunn Reigstad, orkestersonjef Arktisk Filharmon

Marianne Dyrnes Vallat, spesialrådgiver NTO

Musikeralliansen

Styremedlemmer oppnevnt av NTO for 2025/2026:

Per Erik Kise Larsen (nestleder), direktør Det Norske Kammerorkester

Torunn Reigstad, orkestersonjef Arktisk filharmon

Skuespiller- og danseralliansen

Styremedlemmer oppnevnt av NTO for 2025/2026:

Ingvild Hellum, produksjonssjef Riksteatret

Roger Karlsen, administrativ leder Black Box teater (varamedlem)

Scenekunst.no

Redaksjon:

Julie Rongved Amundsen, ansvarlig redaktør

Hilde Halvorsrød, fagredaktør for opera og scenisk kunstmusikk

Styremedlemmer:

Kristine Karåla Øren (styreleder), dansekunstner

Ole Jacob Hoel, kulturjournalist Adresseavisen

Marte Reithaug Sterud, koreograf, danser, skribent

Maia Strand, kommunikasjonsrådgiver Kunsthøgskolen i Oslo

Anette Trettebergstuen, stortingsrepresentant

Rolf Inge Pedersen Hjelmseth, informasjonsleder Teatret Vårt (vara)

Anne Berentsen, konsulent Kulturmeglerne (vara)

Dramatikkens Hus

Styremedlem oppnevnt av NTO:

Tom Remlov (nestleder), dramaturg, regissør

Cliff Moustache, kunstnerisk leder Nordic Black Theatre
Foto: Brian Olguin

Uttakskomiteen for Årlig Audition

Komitémedlem oppnevnt av NTO

Kristin Solberg, teatersjef Årjelhsaemien Teatere

Årets kritikk – teater, musikk, dans

Jury medlem foreslått av NTO i juryen for Årets kritikk 2025:

Eivind Gullberg-Jensen, operasjonjef Bergen Nasjonale Opera

Juryen for Ibsenprisen

Jury medlem foreslått av NTO:

Cliff Moustache, kunstnerisk leder Nordic Black Theatre

Administrasjonen

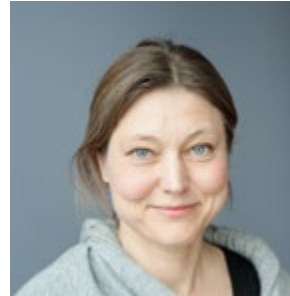
Ansatte i NTO

Morten Gjeltén
direktør

Annette K.D. Opperud
kontorsjef

Silje Thingstad
spesialrådgiver

Marianne Dyrnes Vallat
spesialrådgiver

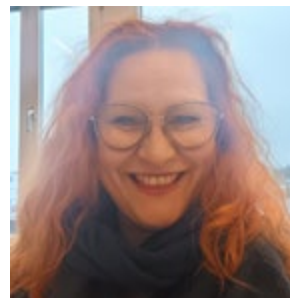
Ansatte i Heddagene

Kjetil Falkum
prosjektleder

Pia Gullichsen
koordinator
bransjeprogram

Margareta Magnus Myhre
kommunikasjonsansvarlig

Medlemmene

Våre medlemmer

NTO fikk to nye medlemmer på tampen av 2025 og talte ved års-skiftet 52 medlemsorganisasjoner, fordelt på:

- **39 scenekunstvirksomheter:** Produserende og programmerende teatre og scener, samt virksomheter med annen særlig tilknytning til bransjen.
- **9 musikkvirksomheter:** Produserende og programmerende orkestre, musikkensembler, kor og andre konsertarrangører.
- **4 musikk- og scene-kunstvirksomheter:** Produserende og programmerende tverrkunstneriske institusjoner.

Musikkvirksomheter

- BIT20 Ensemble
- Det Norske Blåseensemble
- Det Norske Kammerorkestre
- Det Norske Solistkor
- Edvard Grieg Korene
- Musikk i Innlandet (f.o.m. 01.01.2026)

- Riksscenen
- Stavanger Symfoniorkester
- Stiftelsen Musikkelskapet Harmonien

Scenekunstvirksomheter:

- Beaivváš Sámi Nášunálateáhter
- Bergen Nasjonale Opera
- BIT Teatergarasjen
- Black Box teater
- Brageteatret
- Bærum kulturhus
- Carte Blanche
- Dansens Hus
- DansiT
- Den Nationale Scene
- Det Norske Teatret
- Det Vestnorske Teateret
- Dramatikkers Hus
- Haugesund Teater
- Hålogaland Teater
- Kloden teater
- Kvääniteatteri
- Nationaltheatret
- Nordic Black Theatre
- Nordland Teater
- Norsk Scenekunstbruk
- Opera Østfold
- Oslo Nye Teater

- Riksteatret
- Rogaland Teater
- Rosendal Internasjonale Teater
- Skuespiller- og danseralliansen
- Teater Ibsen
- Teater Innlandet
- Teater Manu
- Teater Vestland
- Teatret Vårt
- Tigerstadteatret (f.o.m. 01.01.2026)
- Trøndelag Teater
- Turnéteatret i Trøndelag
- Unge Viken Teater
- Vega Scene
- Østfold Internasjonale Teater
- Årjelhsaemien Teatere

Musikk- og scene-kunstvirksomheter:

- Arktisk Filharmoni
- Den Norske Opera & Ballett
- Kilden teater og konserthus
- Trondheim Symfoniorkester & Opera

Medlemskap i NTO

NTOs medlemmer har karakter av å være varige, profesjonelle institusjoner, som eksisterer uavhengig av de kunstnerne som en gang etablerte virksomheten, med skiftende kunstnerisk ledelse og ordnet arbeidsgiveransvar.

Medlemmene er i det øvrige organisert ulikt med forskjellige driftsformer og arbeidsmåter, og med ulik vektning av egenproduksjon, samproduksjon og programmering av gjestespill. Hver enkelt institusjon ivaretar, innenfor sin egendefinerte kunstneriske profil, et bredt spekter av individuelle kunstnerskap og prosjekter, som samlet representerer et mangfold av estetiske uttrykk.

Den formelle rammen for medlemskap følger av vedtektenes medlemsparagraf:

«Som medlemmer av NTO kan opptas profesjonelle, offentlig støttede virksomheter som produserer, programmerer eller formidler musikk og scenekunst, eller har annen særskilt tilknytning til bransjen. Medlemskap skal godkjennes av styret.»

Kriterier for medlemskap

Som supplement til medlemsparagrafen i vedtektene har NTO etablert et sett veiledende medlemskriterier for styrets behandling av søknader om medlemskap.

Hensikten er å tydeliggjøre hvilke virksomheter som både kan ha nytte av medlemskap i NTO og bidra til å styrke og videreutvikle bransjefellesskapet. Det er lagt vekt på at ulike hensyn skal kunne balanseres uten at interessepolitikken blir utydelig, og at medlemmene skal kunne ha et faglig utbytte av fellesskapet.

VEILEDENDE MEDLEMSKRITERIER

- Virksomheten har en formålsparagraf med en kunstnerisk profil innenfor musikk/scenekunst.
- Faglig og administrativ profesjonalitet og kontinuitet er sikret, uavhengig av enkeltpersoner.
- Kunstnerisk ledelse er skiftende (ansatt på åremål).
- Virksomheten er en profesjonell og ansvarlig arbeidsgiver, og forholder seg til bransjens profesjonelle standarder for lønn og honorarer.
- Virksomheten er organisert som et selvstendig rettssubjekt med et styre og vedtekter.
- Virksomheten er varig og en betydelig del av en kulturell infrastruktur.

Vedtekter

Sist revidert på årsmøte i NTO 23. mars 2022.

§ 1: Formål

NTO er en arbeidsgiver- og interesseforening for profesjonelle, offentlig støttede virksomheter innen musikk og scenekunst, samt virksomheter med annen særskilt tilknytning til bransjen. NTO skal:

NTO skal:

- bistå medlemmene ved forhandlinger med arbeidstaker- og interesseorganisasjoner.
- etter medlemmenes ønske på deres vegne forhandle og slutte avtaler med arbeidstaker- og interesseorganisasjoner, samt med andre vare- og tjenesteleverandører.
- arbeide for at medlemsorganisasjonene utvikler seg som profesjonelle og effektive arbeidsgivere og styrker sin kompetanse som formidlere av musikk og scenekunst.
- arbeide for at kunstneriske hensyn er grunnlaget for de beslutninger som blir fattet av tilskuddsmyndigheter, og i forhandlinger med arbeidstaker- og interesseorganisasjoner.
- vektlegge sektorens betydning overfor stat, fylke og kommune, og overfor allmennheten.
- søke innflytelse som en toneangivende og troverdig part i spørsmål som angår sektoren.
- ha som mål at profesjonell kunst skal være tilgjengelig for flest mulig.
- bidra aktivt til å bygge og vedlikeholde nasjonale, nordiske og internasjonale nettverk på musikk- og scenekunstmrådet.

§ 2: Medlemskap

Som medlemmer av NTO kan opptas profesjonelle, offentlig støttede virksomheter som produserer, programmerer eller formidler musikk og scenekunst, eller har annen særskilt tilknytning til bransjen. Medlemskap skal godkjennes av styret.

Utmelding: ved utmelding opphører medlemskapets økonomiske forpliktelser fra og med foreningens årsmøte neste kalenderår.

§ 3: Årsmøtet

Årsmøtet er foreningens høyeste organ.

Årsmøtet innkalles ordinært en gang årlig innen 1. juli.

Årsmøtet ledes av en ordstyrer valgt av årsmøtet ved møtets begynnelse.

Årsmøtet velger to av de stemmeberettigede årsmøtedeltagerne til å underskrive protokollen.

Medlemmene har mellom 1 – en – og 4 – fire – stemmer på årsmøtet beregnet i forhold til størrelsen på årskontingenten det enkelte medlem betaler til foreningen.

Medlemmene kan møte på årsmøtet med det antall representanter som medlemmets stemmetall representerer. En representant kan gjennom skriftlig fullmakt stille med flere stemmer fra egen virksomhet.

Årsmøtet vedtar antall stemmer for hvert medlem for perioden frem til og med neste ordinære årsmøte.

§ 4: Årsmøtets oppgaver

Årsmøtet behandler foreningens kontingentramme, regnskap for foreningens virksomhet og styrets beretning, samt andre saker som styret og valgkomiteen legger frem for årsmøtet i samsvar med vedtektenes § 10, eller for et ekstraordinært årsmøte.

§ 5: Styre

Styret velges av årsmøtet for ett år ad gangen. Styret består av 9 – ni – medlemmer og 4 – fire – faste numerisk valgte varamedlemmer.

Styrets leder og nestleder velges særskilt. Styret skal sammensettes slik at det på en hensiktsmessig måte best mulig kan representere medlemmenes fellesinteresser og de enkelte medlemmenes egenart.

§ 6: Styrets virksomhet

Styret vedtar budsjettet og leder foreningens virksomhet og bærer ansvar for at denne drives og utvikles best mulig. Styret trer sammen når lederen bestemmer det, eller et flertall i styret krever det.

Styret er vedtaksdyktig når minst 6 – seks – medlemmer er til stede. Vedtak fattes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet avgjør lederens stemme voteringsresultatet.

Styret velger 2 – to – styremedlemmer som sammen med leder og nestleder utgjør styrets arbeidsutvalg. Styret oppnevner foreningens forhandlingsutvalg.

Til møte i styret eller arbeidsutvalg kan styrets leder innkalle en representant for et medlem som antas særlig interessert i en sak som er oppført på dagsorden.

Styret kan utferdige instruks for foreningens direktør.

§ 7: Administrasjon

Foreningens administrasjon holder til i Oslo. Foreningens direktør tilsettes av styret. Direktøren er styrets sekretær og er ansvarlig for forvaltningen av foreningen.

§ 8: Medlemskontingent

NTO bærer selv sine utgifter. Årsmøtet fastsetter den årlige kontingentramme. Styret fastsetter innenfor

vedtatt ramme det enkelte medlems kontingent. Ved fordeling av kontingenten tas det utgangspunkt i forholdet mellom medlemmenes offentlige tilskudd.

§ 9: Avstemming på årsmøtet

Vedtak på årsmøtet gjøres ved alminnelig flertall. Vedtak om endringer i foreningens vedtekter og oppløsning av foreningen krever 2/3 flertall. Vedtak om oppløsning av foreningen må gjøres i 2 – to – påfølgende ordinære årsmøter.

§ 10: Årsmøtet

Årsmøtet

1. behandler foreningens:
 - a) årsmelding
 - b) årsregnskap
 - c) vedtekter
 - d) neste års kontingentramme
 - e) andre saker som fremlegges av styret
2. vedtar antall stemmer for hvert medlem for perioden fram til og med neste ordinære årsmøte.
3. velger for perioden fra årsmøte til årsmøte:
 - a) 9 – ni – medlemmer og 4 – fire – faste numerisk valgte varamedlemmer til styret
 - b) styrets leder og nestleder
 - c) valgkomité på 3 – tre – medlemmer med vedtak om hvem som sammenkaller komiteen
 - d) revisor

§11: Valgkomité

Valgkomiteen velges av årsmøtet for ett år av gangen, og består av 3 – tre – medlemmer sammensatt slik at medlemmenes fellesinteresser og de enkelte medlemmers egenart er best mulig representert. Valgkomiteen fremmer forslag til årsmøtet i samsvar med vedtektenes § 10 punkt 3. Styret skal utarbeide retningslinjer for valgkomiteens arbeid som skal godkjennes av årsmøtet ved første gangs utarbeidelse, og ved eventuelle senere endringer.

Vedlegg til vedtektene

RETNINGSLINJER FOR VALGKOMITEENS ARBEID

Det skal legges vekt på mangfold/ulikhet på virksomhetsnivå i form av virksomhetens art, arbeidsmåter (produksjon, programmering, turnévirkomhet etc.), størrelse, forvaltningskategori/ finansieringsform, samt geografisk spredning.

Det skal legges vekt på personlig kompetanse og egenskaper og størst mulig mangfold i form av egenskaper, erfaringer, bakgrunn, utdanning, kjønn, alder, geografisk tilhørighet og kulturell bakgrunn etc.

Aktuelle kandidater må ha kapasitet til å bidra i styrets arbeid og være villige til å legge ned tilstrekkelig tid i vervet.

Virksomheter innenfor både teater, musikk, dans og opera skal være representert med en best mulig balanse i forhold til medlemsmassen.

Både kunstneriske og administrative ledere skal være representert med en god balanse. Det er fordelaktig at også styreledere er representert.

Aktuelle kandidater må være motiverte for å fremme fellesskapets interesser og balansere ulike behov uavhengig av egen virksomhets eventuelle særinteresser.

Det skal legges betydelig vekt på kontinuitet for å sikre nødvendig kompetanse, balansert mot behovet for fornyelse og at flest mulig av NTOs medlemsvirksomheter over tid engasjeres i styre- og utvalgsarbeid.

**Norsk teater-
og orkesterforening**

Rosenkrantz gate 9, 0159 Oslo
+47 23 10 09 90
nto@nto.no
nto.no